

PAŃSTWOWY INSTYTUT NAUKOWY
INSTYTUT ŚLĄSKI W OPOLU

**PAŃSTWOWY INSTYTUT NAUKOWY
INSTYTUT ŚLĄSKI W OPOLU
W 2013 ROKU**

**Sprawozdanie z działalności
i plan pracy na rok 2014**

Opole 2014

Redakcja: Bernard Linek

Opracowanie
redakcyjne
i korekta: Ewa Dawidejt-Drobek

Skład: Piotr Solga

ISBN 978-83-7126-304-0

PAŃSTWOWY INSTYTUT NAUKOWY
INSTYTUT ŚLĄSKI W OPOLU

www.instyutslaski.com

ul. Piastowska 17, 45-081 Opole

tel. 77 454 30 81 sekretariat@instyutslaski.com

Nakład: 100 egz. 3,00 ark. wyd.; 3,50 ark. druk.

Spis treści

1. SKŁAD RADY NAUKOWEJ I ZATRUDNIENIE W 2013 ROKU (<i>Katarzyna Widera</i>).....	5
2. SPRAWOZDANIE Z POSIEDZEŃ RADY NAUKOWEJ W 2013 ROKU (<i>Piotr Pałys</i>).....	8
3. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ W 2013 ROKU I ZADANIA BADAWCZE NA ROK 2014 (<i>Bernard Linek</i>).....	10
4. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU BADAŃ HISTORYCZNYCH, NIEMCOZNAWCZYCH I BOHEMISTYCZNYCH W 2013 ROKU (<i>Michał Lis</i>).....	27
5. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU BADAŃ REGIONALNYCH ORAZ PRACOWNI BADAŃ SPOŁECZNYCH W ROKU 2013 (<i>Brygida Solga</i>).....	33
6. SPRAWOZDANIE Z PRACY BIBLIOTEKI W ROKU 2013 (<i>Ewa Golec</i>).....	37
7. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA W ROKU 2013 (<i>Robert Wieczorek</i>).....	41
9. BIBLIOGRAFIA PUBLIKACJI PRACOWNIKÓW PIN – INSTYTUTU ŚLĄSKIEGO W OPOLU W ROKU 2013 (ORAZ UZUPEŁNIENIA Z LAT POPRZEDNICH) (<i>Ewa Golec</i>).....	42

1. SKŁAD RADY NAUKOWEJ I ZATRUDNIENIE W 2013 ROKU

1.1. Rada Naukowa

Kadencja 2012–2016

Przewodniczący: prof. dr hab. Krystian Heffner

Zastępcy przewodniczącego: prof. dr hab. Michał Lis, dr hab. Teresa Smolińska, prof. UO

Członkowie: dr Monika Choroś, prof. dr hab. Krzysztof Frysztacki, dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN-IŚ, mgr Łucja Jarczak, prof. dr hab. Wiesława Korzeniowska, prof. dr hab. Krystyna Kossakowska-Jarosz, prof. dr hab. Wojciech Kunicki, dr Bernard Linek, mgr Paweł Sadło / mgr Leokadia Drożdż, dr hab. Jerzy Sierociuk, prof. UAM, dr Brygida Solga, dr Józef Szymeczek.

1.2. Dyrekcja

Dyrektor

dr inż. Katarzyna Widera

Zastępca dyrektora ds. naukowych (p.o.)

dr Bernard Linek

Pełnomocnicy dyrektora:

ds. organizacji działalności naukowej

dr Piotr Pałys (od 1.10.2013 r.)

ds. wydawniczych

mgr Robert Wieczorek (od 1.07.2013 r.)

ds. promocji i obsługi medialnej

mgr Piotr Solga (od 16.09.2013 r.)

1.3. Pracownicy jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych

ZAKŁAD BADAŃ HISTORYCZNYCH, NIEMCOZNAWCZYCH I BOHEMISTYCZNYCH

Kierownik zakładu – prof. dr hab. Michał Lis

Samodzielni pracownicy naukowci:

dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN-IŚ,

dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN-IŚ,

dr hab. Aleksandra Trzecińska-Polus, prof. PIN-IŚ (do 31.07.2013 r.),

prof. dr hab. Bogusław Wyderka.

Pozostali pracownicy naukowci:

dr Maciej Borkowski,

dr Monika Choroś,

dr Bernard Linek,

dr Marzena Muszyńska (od 14.07.2013 r. urlop macierzyński),

dr Piotr Pałys (od 1.05.2013 r.),

mgr Leokadia Drożdż,

mgr Agata Haas (od 16.08.2013 r.),
mgr Anna Jedynak,
mgr Piotr Solga (od 1.05.2013).

Pracownicy badawczo-techniczni:

mgr Ewa Dawidejt-Drobek (do 20.04.2013 r. jako Ewa Dawidejt-
-Jastrzębska),
mgr Łucja Jarczak.

ZAKŁAD BADAŃ REGIONALNYCH I LOKALNYCH

Kierownik zakładu – dr Brygida Solga

Samodzielni pracownicy naukowci:

dr hab. Wiesław Drobek, prof. PIN–IS (do 30.04.2013 r.),
prof. dr hab. Krystian Heffner,
prof. dr hab. Robert Rauziński,
dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. wizyt.

Pozostali pracownicy naukowci:

dr Joanna Dybowska (od 1.08.2013 r.),
dr inż. Katarzyna Widera,
mgr Anna Bereś (do 31.05.2013 r.),
mgr Olaf Gwiżdż,
mgr Paweł Sadło (do 31.10.2013 r.),
mgr Robert Wieczorek.

BIBLIOTEKA

Kierownik – mgr Ewa Golec.

Pracownik – mgr Ewa Wróbel.

DZIAŁ KSIĘGOWOŚCI

Główna księgową – mgr inż. Iwona Pawlonka (do 31.10.2013 r.),
– mgr Krystyna Ogórkis (od 1.11.2013 r.).

Pracownik – Krystyna Klimek.

DZIAŁ ADMINISTRACJI I OBSŁUGI

Pracownicy:

mgr Katarzyna Koryzma – prowadzenie sekretariatu (do 30.09.2013 r.),
Aldona Czyżewska – prowadzenie sekretariatu (od 1.10.2013 r.),
Barbara Tomaszek – pracownik kadrowo-administracyjny,
Czesław Bartkowiak – pracownik gospodarczo-administracyjny.

DZIAŁ PRAWNY

dr Małgorzata Magdziarczyk – radca prawny.

SPRAWY BHP

mgr Roman Raba.

ARCHIWUM ZAKŁADOWE

mgr Barbara Tomaszek.

1.4. Stan i struktura zatrudnienia

Tabela 1

Stan zatrudnienia w PIN – Instytucie Śląskim w latach 2010–2013

Kategoria pracowników	Lata			
	2013	2012	2011	2010
Naukowi	21	21	29	30
Badawczo-techniczni	2	3	2	2
Biblioteka	2	2	2	2
Księgowość	2	2	2	2
Administracja i obsługa	3	3	3	4
Razem	30	31	38	40

Stan na 31 grudnia.

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań z lat poprzednich i danych kadrowych.

Tabela 2

Pracownicy naukowi w PIN – Instytucie Śląskim w latach 2010–2013

Stanowisko	2013	2012	2011	2010
Profesorowie:	7	10	15	14
z tytułem naukowym profesora	4	4	6	6
doktorzy habilitowani	3	6	9	8
Adiunkci:	8	6	9	11
doktorzy habilitowani	-	-	-	-
doktorzy	8	6	9	11
Asystenci:	6	5	5	5
doktorzy	-	-	-	-
magistry	6	5	5	5
Razem	21	21	29	30

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań z lat poprzednich i danych kadrowych, wg stanu na dzień 31.12.2013 r. W wykazie uwzględniono osoby przebywające na urloпах bezpłatnych w 2012 r.

Katarzyna Widera

2. SPRAWOZDANIE Z POSIEDZEŃ RADY NAUKOWEJ W 2013 ROKU

W roku 2013 Rada Naukowa PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu zbierała się sześciokrotnie. Pięć posiedzeń odbyło się przy frekwencji umożliwiającej podejmowanie prawomocnych decyzji. Frekwencja przedstawiała się następująco: 30 stycznia obecnych było 13, 24 kwietnia – 11, 26 czerwca – 11, 11 września – 6,9 października – 10 oraz 18 grudnia – 11 członków Rady.

W trakcie prowadzonego przez prof. dr. hab. Krystiana Heffnera posiedzenia w dniu 30 stycznia 2013 r. Rada przyjęła do wiadomości decyzje o odwołaniach ze stanowisk dyrekcyjnych oraz pozytywnie zaopiniowała powołanie dr. Bernarda Linka na stanowisko p.o. zastępcy dyrektora ds. naukowych. Przyjęto również rekomendację przewodniczącego Komisji ds. Oceny Pracowników Samodzielnych w PIN – Instytucie Śląskim, prof. dr. hab. Krzysztofa Frysztackiego, w sprawie pozytywnego zaopiniowania wszystkich pracowników tej grupy. Wysłuchano także informacji dyrektor PIN – Instytutu Śląskiego na temat planowanego audytu oraz pozytywnie zaopiniowano zmiany w strukturze organizacyjnej.

Głównym punktem obrad Rady Naukowej w dniu 24 kwietnia, którym przewodniczył prof. dr. hab. K. Heffner, było zatwierdzenie planu rzeczowo-finansowego PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu. Rada Naukowa jednogłośnie poparła sformułowany w środowisku Uniwersytetu Warszawskiego *List otwarty do Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie traktowania nauk humanistycznych i społecznych w ramach parametryzacji jednostek naukowych*. Członkowie Rady zapoznali się także ze szczegółami dotyczącymi mającej miejsce parametryzacji jednostki. Ponadto dokonano wyboru członków komisji mającej opracować nowy regulamin Rady Naukowej oraz elektora do Rady Głównej Instytutów Badawczych w osobie ks. dr. hab. Andrzeja Hanicha, prof. PIN-IŚ. Rada pozytywnie zaopiniowała także wnioski o zatrudnienie w Zakładzie Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych dr. Piotra Pałysa na stanowisku adiunkta oraz mgr. Piotra Solgi na stanowisku asystenta.

Kolejne posiedzenie Rady odbyło się 26 czerwca. Przewodniczył mu prof. dr. hab. K. Heffner. W pierwszej części miało miejsce ogłoszenie wyników Konkursu o Nagrodę im. Jana i Wojciecha Wawrzynków. Dyrektor PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu dr inż. Katarzyna Widera poinformowała o wyborze ks. dr. hab. Andrzeja Hanicha, prof. PIN-IŚ, do Rady Głównej Instytutów Badawczych. Przyjęto zmiany w planie działalności statutowej PIN – Instytutu Śląskiego oraz dyskutowano nad projektami regulaminu wyborów do Rady Naukowej i jej regulaminu. W zakresie

spraw kadrowych Rada poparła wnioski o zatrudnienie w Zakładzie Badań Regionalnych i Lokalnych dr Joanny Dybowskiej na stanowisku adiunkta i mgr. Roberta Wieczorka na stanowisku asystenta. Równie pozytywnie ustosunkowano się do wniosku o zatrudnienie mgr Agaty Haas na stanowisku asystenta w Zakładzie Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych.

Program posiedzenia odbytego 11 września, prowadzonego przez prof. dr. hab. K. Heffnera, z powodu braku *quorum* ograniczony został do pożegnania wieloletniego pracownika Instytutu, dr hab. Aleksandry Trzcielińskiej-Polus, informacji o postępach trwającego właśnie remontu siedziby Instytutu przedłożonej zebraniem przez dr inż. K. Widerę oraz komunikatu p.o. zastępcy dyrektora do spraw naukowych dr. B. Linka dotyczącego bieżącej działalności naukowej Instytutu.

Posiedzenie Rady 9 października prowadził zastępca przewodniczącego Rady prof. dr hab. Michał Lis. Przyjęto Regulamin Rady Naukowej oraz Regulamin Wyborów do Rady Naukowej. Dyrektor PIN – Instytutu Śląskiego przedstawiła aktualną sytuację placówki. Mówiła o trwającej wówczas kontroli prowadzonej przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przebiegu procesu ewaluacji, w wyniku którego PIN – Instytut Śląski w Opolu utrzymał kategorię „B”, oraz remoncie budynku. Rada przyjęła również sprawozdanie finansowe za rok 2012 oraz zatwierdziła korektę planu pracy na rok 2013. Krótkie sprawozdanie z posiedzenia Rady Głównej Instytutów Badawczych w Warszawie przedstawił ks. dr hab. A. Hanich, prof. PIN-IŚ.

Po raz ostatni w 2013 r. Rada Naukowa obradowała 18 grudnia, pod przewodnictwem prof. dr. hab. K. Heffnera. Powołano w PIN – Instytucie Śląskim w Opolu Komisję Dyscyplinarną, na czele której stanął prof. dr hab. Bogusław Wyderka. W skład tego organu weszli ponadto: mgr Leokadia Drożdż i dr Piotr Pałys. Wybrano także członków Komisji ds. Oceny Niesamodzielných Pracowników Naukowych, w składzie prof. dr hab. Krystyna Kossakowska-Jarosz, dr hab. Teresa Smolińska, prof. UO, oraz ks. dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN-IŚ. Omówiony został projekt wystąpienia pokontrolnego oraz przyjęto kolejną korektę planu pracy PIN – Instytutu Śląskiego na 2013 r. Rada Naukowa pozytywnie zaopiniowała również kandydaturę dr. Marka Mazurkiewicza na stanowisko adiunkta w Zakładzie Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych. Wysłuchano także informacji ks. dr. hab. A. Hanicha, prof. PIN-IŚ, na temat III Posiedzenia Rady Głównej Instytutów Badawczych oraz p.o. zastępcy dyrektora ds. naukowych dr. B. Linka o przebiegu Konferencji Rektorów Uniwersytetów Śląskich w Ostrawie.

Piotr Pałys

3. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ W 2013 ROKU I ZADANIA BADAWCZE NA ROK 2014

3.1. Ogólna charakterystyka działalności jednostki

Instytut Śląski jest placówką funkcjonującą już blisko osiemdziesiąt lat w przestrzeni naukowej Śląska, Polski i Europy. W Opolu funkcjonuje od 1957 r. Od 1991 r. posiada status Państwowego Instytutu Naukowego i jest dzisiaj jedynym spadkobiercą powstałego w 1934 r. w Katowicach Instytutu Śląskiego.

Misja i strategiczne cele Instytutu na lata 2010–2020 zostały sformułowane przez Radę Naukową kadencji 2009–2012. Ta pierwsza zawiera się w hasło: Uczmy się Śląska, które jest deklaracją pozytywnego stosunku wspólnoty pracowników do spuścizny regionu i wartości europejskich z zachowaniem odpowiedzialności wobec społeczeństwa polskiego, w obrębie którego placówka funkcjonuje; jednocześnie z poszanowaniem zasad etyki zawodowej.

Instytut prowadzi przez wszystkie dekady funkcjonowania ożywioną działalność badawczą, wydawniczą i edukacyjną. Aktywność badawcza ma charakter interdyscyplinarny i koncentruje się w obrębie takich dyscyplin naukowych, jak: historia, politologia, geografia, demografia, socjologia, ekonomia i polityka społeczna. Jej celem strategicznym jest poszerzenie wiedzy w obszarach:

- kultury duchowej i materialnej Śląska,
- przeszłości, teraźniejszości i przyszłości społeczeństwa śląskiego,
- wkładu Śląska w dziedzictwo kulturowe Polski i Europy,
- miejsca i roli Śląska w systemie gospodarki europejskiej,
- procesów społeczno-ekonomicznych na Śląsku w ujęciu przestrzennym.

Profil badawczy i zainteresowania naukowe zespołu Instytutu związane są przede wszystkim ze Śląskiem, ale w swych badaniach podejmuje on również kwestie polsko-czeskie, polsko-niemieckie oraz problematykę miejsca regionu w strukturach europejskich.

Instytut wnosi wkład w rozwój nauki polskiej, podejmując zagadnienia nieobecne lub marginalizowane w badaniach ośrodków ogólnopolskich. Głównym odbiorcą efektów tej pracy jest społeczeństwo regionu oraz przedstawiciele władz regionu. Dzięki prowadzonym badaniom i przygotowywanym ekspertyzom placówka odgrywa ważną rolę w kształtowaniu świadomości regionalnej oraz spełnia rolę zaplecza eksperckiego dla władz różnego szczebla. Instytut prowadzi także aktywną politykę naukową, zapraszając do współpracy środowiska naukowe z całej Polski oraz z obszaru historycznego Śląska, czyli także z Republiki Czeskiej i Niemiec.

Aktywność pracowników przejawia się również przez organizowane konferencje, realizowane projekty naukowe oraz publikacje naukowe w Polsce i za granicą. Istotnym jej elementem jest popularyzacja wiedzy o Śląsku, nie tylko za pomocą środków stricte naukowych, ale też poprzez ożywioną działalność odczytową i kontakty z różnymi mediami.

Instytut funkcjonuje na podstawie ustawy o instytutach badawczych z 30.04.2010 r. Nadzór merytoryczny nad jego funkcjonowaniem sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Natomiast ocena jego poziomu naukowego, jakości prowadzonych badań oraz przyznawanie środków finansowych na działalność należy do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Zgodnie z założeniami reformy nauki z 2010 r. również w 2013 r. doszło do obniżenia dotacji podmiotowej dla Instytutu, co pogorszyło już wcześniej trudną sytuację finansową i spowodowało, po głębokiej restrukturyzacji w 2012 r., kolejne zwolnienia i odejścia pracowników naukowych i obsługi technicznej. Mimo to, dla stabilizacji i rozwoju strategicznych kierunków badawczych, przyjęto drogą konkursów młodych pracowników nauki, których w tym czasie finansowano ze środków własnych. W związku z tym poziom zatrudnienia nie zmienił się istotnie w porównaniu z końcem 2012 r., zwiększyła się za to liczba osób, dla których Instytut Śląski jest podstawowym miejscem pracy. W Instytucie kontynuowano również program stażowy dla absolwentów uczelni wyższych, finansowany ze środków Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu. Tą drogą w pracach Zakładu Badań Regionalnych i Lokalnych uczestniczyła jedna osoba. W pracach Zakładu Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych (w Pracowni Badań nad Stosunkami Językowymi na Śląsku) uczestniczyły dwie osoby w formie wolontariatu.

Doktor inż. Katarzyna Widera, dyrektor jednostki, reprezentowała w 2013 r. Instytut Śląski na kilku spotkaniach:

- 18–19 lutego wraz z p.o. zastępcy dyrektora ds. naukowych dr. Bernardem Linkiem wzięła udział w konferencji i seminarium organizowanych przez Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie oraz Stowarzyszenie „Edukacja dla Przedsiębiorczości” – RESEARCH 2013’-Wyzwania profesjonalizacji zarządzania projektami badawczo-rozwojowymi w jednostkach naukowych;

- 16 kwietnia uczestniczyła w posiedzeniu Rady Głównej Instytutów Badawczych, które odbyło się w Światowym Centrum Słuchu Instytutu Fizjologii i Patologii Słuchu w Kajetanach. W posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele 31 polskich instytutów wchodzący w skład Rady Głównej. Rada Główna, której przewodniczy prof. Leszek Rafalski, jest organem przedstawicielskim instytutów badaw-

czych reprezentującym ich interesy w kraju i za granicą oraz uczestniczącym w kreowaniu polityki naukowej, gospodarczej i społecznej;

– 8 maja uczestniczyła w Katowicach w spotkaniu przedstawicieli władz uczelni, dyrektorów instytutów PAN i dyrektorów instytutów badawczych w Dniach Narodowego Centrum Nauki;

– 17–18 maja wzięła udział w posiedzeniu Konferencji Rektorów Uniwersytetów Śląskich w Bibliotece Śląskiej w Katowicach, któremu towarzyszyło seminarium „Współpraca polskich i czeskich bibliotek uniwersyteckich oraz samorządowych regionu”;

– 19 czerwca otworzyła w Urzędzie Marszałkowskim w Opolu współorganizowaną przez Instytut Śląski konferencję „Rozwój obszarów wiejskich w Polsce a polityka spójności Unii Europejskiej: stare problemy i nowe wyzwania, ze szczególnym uwzględnieniem województwa opolskiego”;

– 20 czerwca uczestniczyła w uroczystej konferencji z okazji 20-lecia Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu, która odbyła się w Filharmonii Opolskiej. Wśród 400 gości obecni byli m.in.: Tomasz Chruszczow z Ministerstwa Środowiska, marszałek województwa opolskiego Józef Sebesta, wicewojewoda opolski Antoni Jastrzembski, przewodniczący Sejmiku Województwa Opolskiego Bogusław Wierdak, wicemarszałek województwa opolskiego Tomasz Kosuś, rektor Uniwersytetu Opolskiego Stanisław S. Nicieja, wiceprezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie Krystian Szczepański.

Ponadto na zaproszenie władz uczelni brała udział w inauguracjach roku akademickiego 2013/2014 :

– Uniwersytet Opolski (2.10.2013 r.);

– Politechnika Opolska (7.10.2013 r.);

– Państwowa Wyższa Szkoła w Raciborzu (10.10.2013 r.).

Doktor Bernard Linek, p.o. zastępcy dyrektora ds. naukowych, uczestniczył w imieniu Dyrekcji Instytutu w następujących spotkaniach:

– 8–9.11.2013 r. wzięł udział w kolejnej Konferencji Rektorów Uniwersytetów Śląskich w Ostrawie. Tematem przewodnim spotkania była kondycja uniwersytetów regionu w kontekście procesu bolońskiego;

– 12.11.2013 r. otworzył w Sali Orła Białego Urzędu Marszałkowskiego konferencję „W 90. rocznicę założenia I Dzielnicy Związku Polaków w Niemczech”, którą Instytut współorganizował.

Doktor Bernard Linek wspólnie z dr. Piotrem Pałysem odwiedzili w dniach 16–17.10.2013 r. Instytut Serbołużycki w Budziszynie. W trakcie wizyty podpisano

umowę o współpracy naukowej pomiędzy PIN – Instytutem Śląskim w Opolu a Instytutem Serbołużyckim (Serbski instytut) w Budziszynie. W imieniu dyrektora PIN – Instytutu Śląskiego dr inż. Katarzyny Widery umowę podpisał p.o. zastępcy dyrektora ds. naukowych, dr Bernard Linek. Stronę serbołużycką reprezentował dyrektor Instytutu Serbołużyckiego prof. dr. sc. Dietrich Scholze-Šolta. Umowa ta zawarta została na okres 5 lat i stanowi kontynuację zawartego pomiędzy obu placówkami w 2001 r. „Porozumienia ramowego o współpracy naukowej”.

Podczas obrad XXII Forum Sprawozdawczo-Wyborczego Rady Głównej Instytutów Badawczych, które odbyło się w dniach 27–28.05.2013 r. w Warszawie, ks. dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN-IŚ, został wybrany w skład tego gremium. Przez trzyletnią kadencję reprezentować będzie w nim dziewięć instytutów humanistycznych działających w Polsce. Od tego czasu kilkakrotnie uczestniczył w spotkaniach Rady Głównej.

Bieżące informacje o działalności naukowo-organizacyjnej Instytutu Śląskiego zamieszczano na zmodernizowanej stronie placówki (www.instytutslaski.com). Nowym elementem polityki informacyjnej jednostki stały się newslettery, wydawane jako półrocznik. Do tej pory przygotowano dwa takie wydawnictwa, które zostały rozesłane instytucjom i osobom współpracującym z Instytutem. Archiwalne numery periodyku są również dostępne na stronie placówki.

W roku 2013 najważniejszym wydarzeniem naukowo-organizacyjnym była przeprowadzona kolejna kompleksowa ocena jakości naukowej wszystkich jednostek naukowych w Polsce. Dokonana została ona na nowych zasadach, wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 13.07.2012 r. i dotyczyła okresu 2009–2012. W wyniku drobiazgowej i skomplikowanej procedury Instytut Śląski utrzymał posiadaną kategorię „B”. Koordynatorem parametryzacji Instytutu był p.o. zastępcy dyrektora ds. naukowych dr Bernard Linek, ale zaangażowaniem wykazali się prawie wszyscy naukowcy i badawczo-techniczni pracownicy naszego Instytutu.

Przynajmniej równie poważnym wyzwaniem była prowadzona w drugiej połowie 2013 r. rewitalizacja siedziby Instytutu. Obejmowała ona zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w ramach inwestycji „Rewitalizacja budynku PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu i jego otoczenia w celu poprawy jakości bazy edukacyjnej, kulturalnej i społecznej”. Projekt współfinansowany był przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007–2013”. Remont obejmował m.in.: wymianę stolarki okiennej na plastikową, termomodernizację ścian zewnętrznych, odnowienie elewacji, modernizację wentylacji, dostosowanie

wanie budynku do wymogów przeciwpożarowych, dostosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych i poprawę estetyki (niestety tylko) trzeciego piętra. Koordynatorem projektu rewitalizacji była dyrektor Instytutu dr inż. Katarzyna Widera przy pomocy głównej księgowej Krystyny Ogórkis.

3.2. Struktura organizacyjna

Pracownicy naukowcy oraz badawczo-techniczni skupieni byli w dwóch interdyscyplinarnych zespołach: Zakładzie Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych oraz w Zakładzie Badań Regionalnych i Lokalnych. W ramach tego pierwszego funkcjonują dwie pracownie: Pracownia Badań nad Stosunkami Językowymi na Śląsku oraz Pracownia Badań Onomastycznych. W strukturę ZBRiL, decyzją Rady Naukowej PIN-IŚ z 24.04.2013 r., została włączona Pracownia Badań Społecznych, która funkcjonuje w nim obok Centrum Badań nad Migracjami Zagranicznymi.

Decyzją Rady Naukowej jednostki z 30.01.2013 r., w związku z przeprowadzoną rok wcześniej restrukturyzacją i odejściem pracownika, został zlikwidowany Gabinet Książki i Prasy Polskiej w Niemczech.

W strukturze organizacyjnej Instytutu Śląskiego funkcjonują również na zasadach odrębnych: biblioteka, archiwum zakładowe, dział księgowości, dział administracji i obsługi oraz dział prawny.

3.3. Działalność naukowa

Tematyczny plan pracy naukowej na 2013 r. został pozytywnie zaopiniowany na posiedzeniu Rady Naukowej PIN-IŚ 4.07.2012 r. W związku z licznymi zmianami w zatrudnieniu kilkakrotnie dokonywano jego korekty. Ostatecznie realizowano 19 tematów w sześciu blokach tematycznych. Osiem z nich było finansowanych ze środków własnych. Siedem spośród tych tematów, przede wszystkim rozprawy doktorskie i prace mające się stać podstawą przewodu habilitacyjnego, zostały przedstawione i omówione na wewnętrznych zebraniach pracowników jednostki.

Po przeprowadzeniu procedury konkursowej dodatkowe środki na prowadzenie w 2013 r. badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktorskich, zostały przyznane mgr. Robertowi Wieczorkowi na realizację tematu „Europejskie umiejętności. Czego uczą się i jakie wartości nabywają mieszkańcy Opolszczyzny w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”.

Poza tym Instytut realizował trzy projekty finansowane z innych środków państwowych (Narodowe Centrum Nauki, Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego) oraz projekt finansowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego pt. „Regionalna platforma informacyjna dla mieszkańców i samorządów Dolnego Śląska e-Dolny Śląsk” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W roku 2013 wydano dziewięć publikacji książkowych. Poza tym materiały z dwóch konferencji (referaty, tezy wystąpień i omówienia dyskusji) dostępne są na stronie internetowej Instytutu. Pracownicy placówki zorganizowali osiem konferencji. Opracowano również cztery ekspertyzy na potrzeby Sejmu RP i samorządu województwa opolskiego. Profesor dr hab. Robert Rauziński był recenzentem pracy habilitacyjnej, a dr Bernard Linek przygotował recenzję wydawniczą.

Dnia 26.06.2013 r. na posiedzeniu Rady Naukowej PIN-IŚ wręczono nagrody i wyróżnienia XXII edycji Nagrody im. Jana i Wojciecha Wawrzynków za najlepszą pracę magisterską o problematyce śląskiej. Nagrodę główną otrzymała mgr Patrycja Bień (Uniwersytet Opolski) za pracę „Realizacja praw mniejszości niemieckiej na Śląsku Opolskim w świetle zapisów polsko-niemieckiego traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy”, napisaną pod kierunkiem dr hab. Aleksandry Trzcielińskiej-Polus, prof. UO. Wyróżnienia otrzymali: mgr Piotr Bujak (Uniwersytet Opolski) za pracę „Obchody rocznic powstań śląskich jako element polityki historycznej III RP”, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Danuty Kisielewicz, oraz mgr Katarzyna Szyszka (Uniwersytet Wrocławski) za pracę „Tradycyjna kultura muzyczna Trójwsi Beskidzkiej – próby jej podtrzymania, odnowienia i rozwoju”, napisaną pod kierunkiem dr. hab. Zbigniewa Jerzego Przerembskiego, prof. UW. Do konkursu zgłoszono dziewięć prac magisterskich.

Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski wydaje czasopismo naukowe „Studia Śląskie”, które w 2013 r. powróciło do formuły półrocznika. Pismo znajduje się na Liście Czasopism Punktowanych MNiSW. W roku 2013 uzyskało 6 punktów. Ponadto w 2013 r. ukazały się kolejne dwa tomy angielskojęzycznej serii wydawniczej „Region and Regionalism”.

W zakresie działalności wydawniczej PIN – Instytut Śląski współpracował ze Stowarzyszeniem Instytut Śląski i Uniwersytetem Łódzkim. Wydanie publikacji wsparło finansowo Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Polsko-Niemiecka Fundacja na Rzecz Nauki.

Wzorem poprzednich lat kontynuowano cykl otwartych, comiesięcznych zebrań naukowych pod nazwą „Środy w Instytucie Śląskim”. W ich trakcie prezentowano przede wszystkim książki pracowników i współpracowników Instytutu. Wy-

jątkiem było wystąpienie prof. Goro Christopa Kimury z Tokio Sophia University, który 19.06.2013 r. wygłosił wykład „Dwujęzyczność na pograniczu polsko-niemieckim”.

Doktor Bernard Linek kolejny rok sprawował opiekę naukową nad projektem „Archiwum Historii Mówionej” realizowanym przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Doktor hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN-IS, otrzymała 22.10.2013 r. w Bibliotece Śląskiej w Katowicach Nagrodę im. Karola Miarki, przyznaną przez marszałków województw opolskiego i śląskiego. Podkreślono twórczy wkład Laureatki w rozwój wiedzy o polskiej kulturze i języku polskim na Śląsku.

3.3.1. LICZBOWE EFEKTY PRACY NAUKOWEJ

Informacje przedstawione przez pracowników Instytutu Śląskiego w indywidualnych kwestionariuszach sprawozdawczych za 2013 r. wykazały zróżnicowany i wielostronny dorobek naukowy poszczególnych zakładów oraz duże zaangażowanie pracowników jednostki w działania popularyzujące naukę.

T a b e l a 3

Wyniki aktywności naukowej pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu w 2013 r.

Formy aktywności	Rok 2013
Prace opublikowane akredytowane w PIN – Instytucie Śląskim	58
Prace złożone do druku akredytowane w PIN – Instytucie Śląskim	39
Niepublikowane ekspertyzy, opinie, raporty, recenzje wydawnicze, recenzje prac na stopień	5
Czynny udział w międzynarodowych konferencjach naukowych	29
Czynny udział w krajowych konferencjach naukowych	24
Czynny udział w innych konferencjach i spotkaniach naukowych	15
Projekty finansowane lub dofinansowane ze środków: MNiSW, NCN, PNFN	4
Uczestnictwo w międzynarodowych programach naukowych	2
Uczestnictwo w programach finansowanych z Unii Europejskiej	1
Inne projekty, prace zlecone	15
Projekty konferencyjne i wydawnicze sformułowane w 2013 r.	12

Objaśnienia skrótów: MNiSW – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, NCN – Narodowe Centrum Nauki, PNFN – Polsko-Niemiecka Fundacja na rzecz Nauki.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie indywidualnych kwestionariuszy sprawozdawczych pracowników.

3.3.2. PROJEKTY BADAWCZE, PROGRAMY NAUKOWE, PROJEKTY KONFERENCYJNE, PROJEKTY WYDAWNICZE, EKSPERTYZY, PRACE ZLECONE

Uczestnictwo w projektach finansowanych lub dofinansowanych ze środków MNiSW, NCN, PNFN

1. „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX-XX w.” (dr Bernard Linek, dr Monika Choroś, mgr Leokadia Drożdż, mgr Piotr Solga);
2. „Leksykon Polaków w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej” (mgr Leokadia Drożdż);
3. „Słownik gwar śląskich” (prof. dr hab. Bogusław Wyderka, dr Marzena Muszyńska, mgr Agata Haas, mgr Anna Jedynak);
4. „Digitalizacja czasopisma *Studia Śląskie* t. 1–70 wydawanego przez Instytut Śląski w Opolu w latach 1958–2011” (mgr Ewa Golec, mgr Ewa Wróbel, mgr Piotr Solga);
5. *Colloquium Opole 2012. Miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej: Opole Görlitz/Zgorzelec – Opawa po 1989 roku*, pod red. Markusa Bauera, Moniki Choroś, Bernarda Linka, Michała Lisa, Opole 2013.

Uczestnictwo w programach badawczych Unii Europejskiej

„Cuius regio. Analiza sił spajających i destrukcyjnych w obrębie regionu określających przynależność osób (grup społecznych) oraz spójność społeczną jako zjawisko historyczne / Cuius Regio. An analysis of the cohesive and disruptive forces destining the attachment of (groups of) persons to and the cohesion within regions as a historical phenomenon” – badania prowadzone w ramach programu realizowanego przez European Science Foundation (dr Bernard Linek).

Uczestnictwo w międzynarodowych programach naukowych

1. „Nationalisierungsprozesse in Oberschlesien” w ramach projektu „Phantomgrenzen in Ostmitteleuropa”, realizowanego przez Martin-Luther Universität Halle-Wittenberg (dr Bernard Linek);
2. „Škola bez hranic: Česko-polské pohraničí očima studentù architektury z Ostravy a Opole” (dr Monika Choroś).

Inne projekty złożone, prace zleczone

1. „Mnemo Syne” – projekt realizowany przez Universität des Saarlandes w Saarbrücken (koordynatorzy projektu: prof. dr Wolfgang Kraus, prof. dr Roland Marti, mgr Anna Grill). Projekt dotyczy dokumentacji historyczno-inwentaryzacyjnej gmin żydowskich znajdujących się na terytorium Rzeszy

- Niemieckiej i na terenach pod jej jurysdykcją w dniu 9.11.1938 r. Zadanie merytoryczne: dokumentacja historyczno-inwentaryzacyjna 19 gmin żydowskich funkcjonujących 8.11.1938 r. na terenie obecnego województwa opolskiego (dr Maciej Borkowski);
2. Powołanie samodzielnego oddziału judaistycznego w muzeum w Gliwicach (posiedzenie inauguracyjne – 22.11.2013 r.). Zakres prac: konsultacja merytoryczna planowanej ekspozycji, kwerendy archiwalne i biblioteczne, kontrola przebiegu prac przygotowawczych (dr Maciej Borkowski);
 3. „Regionalna platforma informacyjna dla mieszkańców i samorządów Dolnego Śląska e-Dolny Śląsk” – projekt realizowany na podstawie zamówienia publicznego udzielonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego nr DU-Z.272.1.2013, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN-IŚ, dr Monika Choroś, mgr Łucja Jarczak);
 4. „Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska, t. XVII (Suplement)” – projekt złożony do Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, Moduł 1.1 (dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN-IŚ, dr Monika Choroś, mgr Łucja Jarczak);
 5. „Historia lokalna – odczyt o nazwach miejscowych w gminie Reńska Wieś” (dr Monika Choroś);
 6. Warsztaty dla młodzieży szkolnej na temat mikrotoponimii: „Co to są nazwy terenowe? Jak je zbierać?” organizowane w ramach projektu pt. „Poznaj i podaj dalej” przez Gminny Ośrodek Kultury w Tarnowie Opolskim (dr Monika Choroś);
 7. Opracowanie sposobu doboru próby i rekrutacja uczestników pilotażowej debaty deliberatywnej pt.: „Dobry klimat dla rodziny” organizowanej w województwie opolskim. Zadanie zrealizowane na zlecenie Centrum Deliberacji Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego i Kancelarii Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego (mgr Olaf Gwiżdż);
 8. „Władze komunistyczne wobec Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim (1945-1989). Historia i dokumenty źródłowe”. Projekt złożony do Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, Moduł 1.1 (ks. dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN-IŚ);
 9. „Koniec starego świata – początek nowego. Społeczeństwo Górnego Śląska wobec pierwszej wojny światowej (1914–1918)”. Międzynarodowy projekt naukowy złożony do Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, Moduł 1.2 (dr Bernard Linek);

10. Udział w projekcie Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu i Uniwersytetu Opolskiego pt. „Transformacja miast: rządzenie demokratyczne w Kraju Ołomunieckim oraz Województwie Opolskim / Promeny mest: demokraticke vladnuti v Olomouckem kraji a Opolskem vojvodstvi” (prof. dr hab. Michał Lis);
11. „Polska a Łużyce na przestrzeni XIX i XX wieku. Wybór źródeł” – projekt złożony w ramach III edycji konkursów do Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, w module badawczym 1.1 (dr Piotr Pałys);
12. Prowadzenie na Uniwersytecie Opolskim zajęć „Emerging Technologies and Society” oraz „Życie to nie film? Kreacja światów społecznych w kinie” (mgr Piotr Solga);
13. Prowadzenie na Uniwersytecie Wrocławskim zajęć „Przemiany cywilizacji współczesnej” (mgr Piotr Solga);
14. Przygotowanie opracowania i wystąpienie jako speaker i członek delegacji na Open Days 2013 – Bruksela (8.10.2013 r.): Workshop: 08C09 Debate on the future demographic landscape – How to neutralise the negative effects of demographic crises in Europe? (prof. dr hab. Krystian Heffner);
15. Projekt i wstępna realizacji programu Specjalnej Strefy Demograficznej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014–2020. W tym także prezentacja uwarunkowań projektu na konferencji z udziałem Premiera i w Senacie RP (dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. wizyt.).

Ekspertyzy, opinie, recenzje wydawnicze, recenzje prac na stopień i niepublikowane raporty z badań opracowane w 2013 r.

1. S. Rosenbaum, D. Węgrzyn (red.), Wywózka. Deportacje mieszkańców Górnego Śląska do obozów pracy przymusowej w ZSRS. Faktografia-konteksty-pamięć, recenzja wydawnicza dla Instytutu Pamięi Narodowej Oddział w Katowicach (dr B. Linek);
2. Ekspertyza dla Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych Sejmu RP dotycząca statusu języka śląskiego (prof. dr hab. B. Wyderka);
3. Recenzja pracy habilitacyjnej J. Krupowicz pt. „Cykliczność procesu urodzeń”, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu (prof. dr hab. R. Rauziński).

Projekty konferencyjne sformułowane w 2013 r.

1. Colloquium Opole 2013. Totalitaryzm i pamiętanie (prof. dr hab. M. Lis, dr M. Borkowski, mgr L. Drożdż, dr B. Linek);
2. Górny Śląsk w Polsce Ludowej. Przełomy (dr B. Linek, mgr A. Haas);

3. XI Opolski Festiwal Nauki (mgr O. Gwiżdż);
4. Kształcenie i zatrudnienie kadr z wyższym wykształceniem na Śląsku do 2035 r. (prof. dr hab. R. Rauziński);
5. Rola i miejsce instytutów humanistycznych w systemie nauki polskiej i europejskiej (dr hab. A. Hanich, prof. PIN-IŚ, mgr L. Drożdż, dr B. Linek, dr P. Pałys);
6. Rozwój obszarów wiejskich w Polsce a polityka spójności UE: stare problemy i nowe wyzwania, ze szczególnym uwzględnieniem województwa opolskiego (prof. dr hab. K. Heffner, dr B. Solga);
7. W 90. rocznicę założenia Dzielnicy I Związku Polaków w Niemczech. Mniejszości narodowe w Niemczech w okresie międzywojennym (dr P. Pałys);
8. Wieś śląska – zderzenie kultur (prof. dr hab. M. Lis, mgr A. Jedynek).

Projekty wydawnicze sformułowane w 2013 r.

1. Colloquium Opole 2012: Miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej: Opole – Görlitz/Zgorzelec – Opawa po 1989 roku (dr M. Choroś, dr B. Linek, prof. dr hab. M. Lis);
2. Państwa słowiańskie wobec Łużyc (dr P. Pałys);
3. Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku (prof. dr hab. M. Lis, mgr Ł. Jarczak, mgr L. Drożdż);
4. Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska, t. 16: Wrzesień – Żywnów (dr M. Choroś, mgr Ł. Jarczak, dr hab. S. Sochacka, prof. PIN-IŚ);
5. Studia Śląskie, t. 72 i t. 73 (dr B. Linek, mgr R. Wieczorek);
6. Śląsk Opolski w warunkach transformacji ustrojowej państwa od 1989 roku (prof. dr hab. M. Lis);
7. The Eastern Dimension of the United Europe. Political and Economical Aspects of the Eastern Politics of the European Union (prof. dr hab. K. Heffner);
8. Współczesne problemy demograficzne Śląska Opolskiego (prof. dr hab. R. Rauziński, dr hab. K. Szczygielski, prof. wizyt.).

3.3.3. DZIAŁALNOŚĆ W KOMISJACH RZĄDOWYCH, KOMITETACH NAUKOWYCH ORAZ RADACH NAUKOWYCH

Pracownicy PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu wchodzili w 2013 r. w skład wielu komisji, komitetów naukowych, rad naukowych oraz rad redakcyjnych czasopism krajowych i zagranicznych.

Tabela 4

Działalność pracowników w gremiach rządowych i naukowych

Formy działalności	Rok 2013
Działalność w komisjach rządowych	1
Działalność w międzynarodowych komitetach naukowych	1
Działalność w radach naukowych (z wyjątkiem PIN – Instytutu Śląskiego)	2
Działalność w zespołach, komitetach, radach, kolegiach programowych i redakcyjnych czasopism i serii naukowych polskich i zagranicznych	17
Członkostwo z wyboru w międzynarodowych towarzystwach (stowarzyszeniach) naukowych	5
Członkostwo z wyboru w polskich towarzystwach (stowarzyszeniach) naukowych	11
Honorowe tytuły, odznaczenia, nagrody i wyróżnienia	2

Źródło: Obliczenia własne na podstawie indywidualnych kwestionariuszy sprawozdawczych pracowników.

3.3.4. ORGANIZACJA NAUKOWYCH KONFERENCJI, WYKŁADÓW I PROMOCJI

W roku 2013 Instytut Śląski był organizatorem bądź współorganizatorem następujących konferencji:

1. „Rozwój obszarów wiejskich w Polsce a polityka spójności UE: stare problemy i nowe wyzwania ze szczególnym uwzględnieniem województwa opolskiego”, Opole 19.06.2013 r., organizatorzy: Politechnika Opolska, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, PIN – Instytut Śląski, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego;
2. „Koniec starego świata – początek nowego. Społeczeństwo Górnego Śląska wobec pierwszej wojny światowej (1914–1918)”, Gliwice 20–22.06.2013 r., organizatorzy: Muzeum w Gliwicach, PIN – Instytut Śląski, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Katowicach, Martin-Luther Universität Halle-Wittenberg. Projekt wsparty finansowo przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Polsko-Niemiecką Fundację na rzecz Nauki;
3. „Górny Śląsk w Polsce Ludowej. Przełomy”, Opole 2.10.2013 r.; organizatorzy: PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Instytut

Pamięci Narodowej, Oddział w Katowicach; spotkanie dofinansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego;

4. „W 90. rocznicę założenia Dzielnicy I Związku Polaków w Niemczech. Mniejszości narodowe w Niemczech w okresie międzywojennym”, Opole 12.11.2013 r., organizatorzy: Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego, PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Polsko-Serbołużyckie Pro Lusatia;
5. „Colloquium Opole 2013. Totalitaryzm i pamiętanie. Śląskie doświadczenia i ślady nazizmu oraz komunizmu”, Opole 12–14.11.2013 r., organizatorzy: PIN – Instytut Śląski, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Muzeum Śląskie w Görnitz, Uniwersytet Śląski w Opawie; konferencja dofinansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej;
6. „Wieś śląska – zderzenie kultur”, Opole 4.12.2013 r., organizatorzy: PIN – Instytut Śląski, Stowarzyszenie Instytut Śląski; spotkanie wsparte przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
7. „Kształcenie i zatrudnienie kadr z wyższym wykształceniem na Śląsku”, Opole 9.12.2013 r., organizator PIN – Instytut Śląski w Opolu.

W roku 2013 w ramach otwartych zebrań naukowych „Środy w Instytucie Śląskim” odbyły się następujące wykłady:

1. dr hab. Stanisław Senft, prof. PO: „Moja dekada w »Studiach Śląskich«”, 16.01.2013 r.
2. dr hab. Jolanta Kwiatek, prof. UO: „Szkoła pruska (na Śląsku w XIX i XX w.)”, 20.02.2013 r.
3. dr hab. Edmund Nowak, prof. UO: „Powojenne obozy – obrachunki z historią”, 20.03.2013 r.
4. prof. dr hab. Michał Lis: „Czesi w dowcipach polskich po II wojnie światowej”, 17.04.2013 r.
5. ks. dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN–IŚ: „Ksiądz infułat Bolesław Kominek, pierwszy administrator apostolski Śląska Opolskiego (1945–1951)”, 15.05.2013 r.
6. prof. Goro Christoph Kimura, Sophia University: „Dwujęzyczność na pograniczu polsko-niemieckim”, 19.06.2013 r.
7. dr hab. Aleksandra Trzecielińska-Polus, prof. UO: „Niemcy po wyborach – polityka kontynuacji czy zmian?”, 16.10.2013 r.

8. dr Brygida Solga: „Wyjechali ... Czy powrócą? Refleksje na temat (o)polskiej zagranicznej emigracji i reemigracji”, 20.11.2013 r.
9. prof. dr hab. Robert Rauziński, dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. wizyt.: „Obraz demograficzny Śląska Opolskiego – jakie perspektywy?”, 18.12.2013 r.

Na zebraniach pracowników PIN – Instytutu Śląskiego zostały wygłoszone następujące referaty:

1. mgr Ewa Dawidejt-Jastrzębska: „Kształtowanie obrazu przeszłości w krajobrazie kulturowym Nysy po drugiej wojnie światowej (przekazy symboliczne w sferze publicznej)” – prezentacja koncepcji rozprawy doktorskiej, 13.03.2013 r.
2. mgr Paweł Sadło: „Rozwój turystyki na Śląsku Opolskim w kontekście aktywności obywatelskiej. Perspektywa socjologiczna”, 17.04.2013 r.
3. mgr Leokadia Drożdż: „Rola ruchu wydawniczego w funkcjonowaniu Polaków na Zaolziu (1945–1992)” – przedstawienie koncepcji rozprawy doktorskiej, 22.05.2013 r.
4. dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN–IŚ: „Perspektywy rozwoju Pracowni Onomastycznej wobec wyzwań XXI wieku”, 19.06.2013 r.
5. mgr Olaf Gwiżdż: „Obywatele w działaniu. Formowanie się ruchu społecznego a współczesne problemy śląskich miast”, 18.09.2013 r.
6. dr Piotr Pałys: „Problem żyłtawski 1945–1948. Na skrzyżowaniu interesów czeskich, niemieckich, serbołużyckich, polskich i rosyjskich”, 23.10.2013 r.
7. dr Joanna Dybowska: „Depopulacja w przekroju terytorialnym woj. opolskiego w latach 1978–2011” – założenia i koncepcja badań, 27.11.2013 r.
8. dr Maciej Borkowski: „Życie codzienne w miastach górnośląskich w latach 1816–1918” – tezy monografii, 16.12.2013 r.

Ponadto pracownicy wzięli czynny udział w następujących konferencjach i spotkaniach naukowych:

1. Referat „Żydzi w Opolu w latach 1918–1938: od bycia elitą do początków zagłady” w ramach konferencji: „Mniejszości narodowe na Górnym Śląsku w okresie międzywojennym”, Opole 7.05.2013 r. (dr Maciej Borkowski).
2. Referat „Nierejestrowana migracja a stan ludności Polski” podczas konferencji „Społeczne, ekonomiczne i przestrzenne wyzwania i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego w warunkach światowego kryzysu”, Opole 18–20.09.2013 r. (dr Joanna Dybowska).

3. Wystąpienie „Opolskie Region as an example of strategic intervention” podczas Open Days 2013 – Bruksela (8.10.2013 r.): Workshop: 08C09 Debate on the future demographic landscape – How to neutralise the negative effects of demographic crises in Europe? (prof. dr hab. Krystian Heffner).
4. Referat „The changing role of international migration in the development of Polish regions” na IX Międzynarodowej Konferencji z serii Man – City – Nature pt. „Integred development of cities and regions”, Toruń 14–15.10.2013 r. (prof. dr hab. K. Heffner, dr B. Solga).
5. Referat „Historiografia polska wobec udziału Żydów w wojnie” w ramach konferencji „Żydzi – żołnierze polscy w niewoli niemieckiej”, Opole 2.12.2013 r. (dr Maciej Borkowski).

3.4. Współpraca zagraniczna

PIN – Instytut Śląski w Opolu w 2013 r. współpracował z partnerami z Republiki Czeskiej: Instytut Śląski w Opawie, Uniwersytet Śląski w Opawie, Uniwersytet w Ostrawie, oraz z Niemiec: Muzeum Śląskie w Görlitz, Uniwersytet Marcina Lutra w Halle-Wittenberdze, Uniwersytet Ruhry w Bochum.

3.5. Współpraca krajowa

Współpracę z krajowymi placówkami naukowymi realizowano przez wspólne organizowanie konferencji naukowych, wspólną realizację projektów naukowo-badawczych, wymianę tekstów do publikacji we własnych organach publikacyjnych, wydawanie wspólnych materiałów, udział przedstawicieli w gremiach naukowych i wydawnictwach partnera (rady naukowe, rady redakcyjne), wzajemne recenzowanie tekstów do druku i publikacji, udział recenzencki lub promotorski w przewodach awansowych, konsultacje i przygotowywanie pisemnych ekspertyz, prowadzenie zamówionych badań naukowych, organizowanie wykładów gościnnych i odczytów itp. Współpraca z poszczególnymi partnerami obejmowała jedną z wyżej wspomnianych form, niektóre z nich lub wszystkie.

3.6. Inne formy aktywności naukowej, popularyzacja wyników badań

Podobnie jak w latach ubiegłych najbardziej popularnymi formami dodatkowej aktywności naukowej i popularyzatorskiej pracowników PIN – Instytutu Śląskiego były w 2013 r.: wykłady, odczyty, spotkania naukowe oraz publikacje arty-

kułów i felietonów historycznych w prasie; ponadto pracownicy Instytutu gościli w radiu, prezentując wypowiedzi, wywiady i komentarze.

Pracownicy Instytutu przygotowywali recenzje wydawnicze, recenzje projektów badawczych, byli powoływani jako recenzenci w pracach awansowych – doktorskich, habilitacyjnych i profesorskich. Konsultowali projekty badawcze przygotowywane w regionie. Ponadto uczestniczyli w promocji wydawnictw naukowych.

W ramach współpracy z administracją rządową i samorządową pracownicy Instytutu uczestniczyli w następujących gremiach: Rządowej Radzie Ludnościowej przy Premierze RP, Wojewódzkiej Radzie Zatrudnienia w Opolu, Komisji ds. Polityki Regionalnej przy Zarządzie Województwa Opolskiego, zespole „Spójność terytorialna”, powołanym do prac nad Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.; w zespołach ekspertów: przy Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji do opracowania ekspertyzy dotyczącej metodologii Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 r. w zakresie pytań etnicznych, oraz przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego: do opracowania Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego, ds. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego, ds. opracowania specjalnej strefy demograficznej.

Ekspertem w dziedzinie „Dziedzictwo kulinarne” Zespołu ds. Produktu Tradycyjnego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego oraz członkiem Komisji ds. Produktów Tradycyjnych była dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN-İŞ.

W ramach XI Opolskiego Festiwalu Nauki PIN – Instytut Śląski w Opolu przygotował kilka propozycji, dzięki którym uczestnicy imprezy mieli możliwość zapoznania się z efektami badań naukowych oraz możliwościami ich wykorzystywania w wielu dziedzinach życia. Złożyła się na to prezentacja najnowszych publikacji Instytutu o tematyce historycznej, językoznawczej i społecznej w trakcie pikniku naukowego. W trakcie dnia drzwi otwartych w Instytucie można było obejrzeć wystawę pt. „Silesiaca w zbiorach biblioteki PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu”; poznać tajniki i warsztat pracy socjologa a przy okazji zastanowić się nad problemem społecznym, jakim jest uzależnienie od nikotyny, i podyskutować na ten temat, uczestnicząc w prowadzonym przez mgr. Pawła Sadło zogniskowanym wywiadzie grupowym pt. „Społeczne konteksty palenia papierosów”. W tym dniu można było także wysłuchać wykładu „Procesy i problemy demograficzne w województwie opolskim a Specjalna Strefa Demograficzna” oraz porozmawiać z prelegentami dr. hab. Kazimierzem Szczygielskim, prof. wizyt., i dr Brygidą Solgą, którzy w przygotowanym wystąpieniu dokonali charakterystyki i oceny współczesnych przemian demograficznych na Śląsku Opolskim (z uwzględnieniem mi-

gracji zagranicznych i ich wpływu na rozwój społeczno-ekonomiczny) w kontekście koncepcji Specjalnej Strefy Demograficznej.

3.7. Plan pracy w zakresie działalności statutowej oraz zamierzenia badawcze na 2014 r.

Tematyczny plan pracy naukowej PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu na 2014 r. został pozytywnie zaopiniowany na posiedzeniu Rady Naukowej 9.10.2013 r. Obejmuje on 19 tematów badawczych, zgrupowanych w sześciu głównych blokach problemowych:

- I. Dzieje Górnego Śląska od XVIII w. jako obszaru styku kultur,
- II. Studia nad językiem mieszkańców Górnego Śląska jako elementem dziedzictwa narodowego Polski,
- III. Kulturowe i narodowo-etniczne konteksty pogranicza,
- IV. Współczesne stosunki polsko-niemieckie i polsko-czeskie ze szczególnym uwzględnieniem Śląska,
- V. Śląskie regiony w tworzeniu europejskiej gospodarki i społeczeństwa,
- VI. Procesy przekształceń struktur administracyjnych, ludnościowych i gospodarczych Śląska oraz innych ziem Nadodrza w aspekcie procesów integracyjnych z Unią Europejską.

Ponadto na 2014 r. zaplanowano kontynuację realizacji wieloletnich projektów badawczych: „Słownik gwar śląskich” (kier. prof. dr hab. Bogusław Wyderka) i „Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska” (kier. dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN–IŚ), „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX-XX w.” (kier. dr Bernard Linek, projekt finansowany z Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki), a także projektu „Digitalizacja czasopisma »Studia Śląskie« t. 1–70 wydawanego przez Instytut Śląski w Opolu w latach 1958–2011” (kier. mgr Ewa Golec, projekt finansowany z MNiSW w ramach projektu „Index Plus”).

Planowany na 2014 r. rozwój prac badawczych oraz rozwój kadry naukowej uzależniony jest od sytuacji finansowej placówki.

Bernard Linek

4. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU BADAŃ HISTORYCZNYCH, NIEMCOZNAWCZYCH I BOHEMISTYCZNYCH W 2013 ROKU

Plan pracy realizowany był przez zespół liczący 16 pracowników – pięciu samodzielnych (w tym dwóch profesorów tytularnych i trzech doktorów habilitowanych na stanowisku profesora), pięciu doktorów na stanowisku adiunktów oraz sześciu magistrów na stanowiskach asystenta lub pracownika badawczo-technicznego.

Prace badawcze obejmowały cztery bloki tematyczne:

- I. Dzieje Śląska Opolskiego od XVIII w. jako obszaru styku kultur – trzy tematy, z których jeden zakończono – prof. Michał Lis ukończył pracę nad monografią pt. „Plebiscyt i powstania śląskie z perspektywy 90-lecia”;
- II. Studia nad językiem mieszkańców Górnego Śląska jako elementem dziedzictwa narodowego Polski – pięć tematów, z których dwa zakończono – kierowany przez dr hab. Stanisławę Sochacką, prof. PIN-IŚ, zespół w składzie dr Monika Choroś i mgr Łucja Jarczak ukończył kolejny etap tematu pt. „Nazwy geograficzne Śląska”, a mgr Anna Jedynak przygotowała roboczą wersję rozprawy doktorskiej pt. „Nazwy własne w polskich komediach”;
- III. Kulturowe i narodowo-etniczne konteksty pogranicza – dwa tematy, z których nie zakończono w terminie tematu realizowanego przez dr. Macieja Borkowskiego pt. „Życie codzienne w miastach górnośląskich w latach 1816–1918”. Trwało redagowanie tekstu rozprawy;
- IV. Współczesne stosunki polsko-niemieckie i polsko-czeskie ze szczególnym uwzględnieniem Śląska – dwa tematy, z których zakończony został temat realizowany przez mgr Leokadię Drożdż pt. „Rola ruchu wydawniczego w funkcjonowaniu Polaków na Zaolziu (1945–1992)”.

Pracownicy Zakładu kontynuowali wieloletnie granty: „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX-XX w.”, pod kierunkiem dr. Bernarda Linka, i kierowany przez prof. dr. hab. Bogusława Wyderkę (z zespołem – dr Marzena Muszyńska, mgr Anna Jedynak, mgr Agata Haas) – „Polszczyzna śląska. Słownik gwar śląskich K–Ł”.

Rozpoczęto badania do czterech nowych tematów: mgr Ewa Dawidejt-Drobnik – „Nazwy ulic w Nysie w kontekście pamięci kulturowej”, dr Piotr Pałys – „Problem żytawski (1945–1948). Na skrzyżowaniu interesów czeskich, niemieckich, polskich, serbołużyckich i rosyjskich”, mgr Agata Haas – „Zabytki piśmiennictwa

religijnego na Śląsku: Kancjonał brzeski (cechy stylistyczno-językowe)”, mgr Piotr Solga – „Społeczne konsekwencje wprowadzania odnawialnych źródeł energii na Śląsku Opolskim”.

W ramach wieloletniego projektu „Słownik gwar śląskich” pod kierunkiem prof. dr. hab. Bogusława Wyderki rozpoczęto trzyletni kolejny etap realizacji zadania.

Pracownicy Zakładu złożyli następujące projekty badawcze w Narodowym Programie Rozwoju Humanistyki:

– ks. dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN-IŚ: „Władze komunistyczne wobec Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim (1945–1989). Historia i dokumenty źródłowe”;

– dr Bernard Linek: „Koniec starego świata – początek nowego. Społeczeństwo Górnego Śląska wobec pierwszej wojny światowej”;

– dr Piotr Pałys: „Polska a Łużyce na przestrzeni XIX i XX w. Wybór źródeł”;

– dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN-IŚ: „Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska, t. XVII (Suplement)”.

Pracownicy Zakładu złożyli siedem projektów wydawniczych: „Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska t. XVI” (prof. S. Sochacka, M. Choroś, Ł. Jarczak); „Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX w.” (prof. M. Lis, mgr L. Drożdż, mgr Ł. Jarczak); „Colloquium Opole 2012. Miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej: Opole–Görlitz/Zgorzelec–Opava po roku 1989” (M. Lis, dr M. Choroś, dr B. Linek); M. Lis – „Śląsk Opolski w warunkach transformacji ustrojowej państwa od 1989 roku”; dr P. Pałys – „Państwa słowiańskie wobec Łużyc 1945–1948”; dr B. Linek – „Studia Śląskie” t. 72 i t. 73.

Przygotowano i przeprowadzono projekty konferencji: „Colloquium Opole 2013: Totalitaryzm i pamiętanie. Śląskie doświadczenia i ślady nazizmu oraz komunizmu (prof. M. Lis, dr B. Linek, dr M. Borkowski, mgr L. Drożdż), „Wieś śląska – zderzenie kultur” (prof. M. Lis, mgr A. Jedynak), „Międzynarodowa konferencja naukowa w 90. rocznicę założenia Dzielnicy I Związku Polaków w Niemczech. Mniejszości narodowe w Niemczech w okresie międzywojennym” (dr P. Pałys), zorganizowana w Gliwicach konferencja „Koniec starego świata – początek nowego. Górny Śląsk wobec pierwszej wojny światowej” (dr B. Linek we współpracy z mgr P. Solgą). Wszystkie te spotkania miały międzynarodowy charakter. Ponadto dr B. Linek przygotował we współpracy z Oddziałem IPN w Kato-

wicach projekt pt. „Górny Śląsk w Polsce Ludowej. Przełomy”. Warsztat odbył się w Opolu 2.10.2013 r.

W „Colloquium Opole 2013”, międzynarodowej konferencji naukowej poświęconej pamięci doświadczeń totalitaryzmów, uczestniczyli – poza pracownikami nauki z Polski, Republiki Czeskiej i Niemiec – także członkowie kierownictw urzędów powołanych w tych państwach do badań przejawów oraz skutków politycznych i społecznych tych systemów.

W konferencji „Wieś śląska – zderzenie kultur” wzięli udział pracownicy naukowcy ośrodków krajowych oraz zagranicznych. Jej – wynikająca ze statutowych założeń Instytutu – tematyka stanowiła element zadań badawczych historyków i językoznawców polskich i z sąsiednich państw.

Pracownicy Zakładu przygotowują merytorycznie cykl prowadzonych przez prof. dr. hab. Michała Lisa otwartych zebrań naukowych pn. Środy w Instytucie Śląskim. W roku 2013 wystąpili pracownicy Zakładu: ks. dr hab. A. Hanich, prof. PIN-IŚ („Ks. infułat Bolesław Kominek, pierwszy administrator apostolski Śląska Opolskiego”), prof. M. Lis („Czesi w dowcipach polskich po II wojnie światowej”). Funkcję sekretarza pełniły kolejno: dr Marzena Muszyńska, a później mgr Łucja Jarczak.

Zakład zapewnia koordynację prac nad dorocznym Konkursem o Nagrodę im. Jana i Wojciecha Wawrzyńków za najlepszą pracę magisterską dotyczącą Śląska. Fundatorem nagrody jest rodzina patronów Nagrody. Funkcję sekretarza Kapituły Nagrody pełnił dr Maciej Borkowski.

Konferencje międzynarodowe poza Polską z udziałem przedstawicieli Zakładu:

– 12–13.04.2013 r., Lipsk, Uniwersytet w Lipsku, konferencja pt. „Wassermühlen und Wassernutzung im mittelalterlichen Ostmitteleuropa”, referaty: dr hab. S. Sochacka, prof. PIN-IŚ – „Namen der Wassermuehlen in Schlesien”; dr M. Choroś i mgr Ł. Jarczak – „Schlesische Orts- und Flurnamen mit dem Glied Muehle/młyn”;

– 24–25.05.2013 r. Lipsk, Uniwersytet w Lipsku, konferencja pt. „Die Stadt und ihre Namen (II)”, referat: dr M. Choroś i mgr Ł. Jarczak – „Zur Umbenennung deutsche Straßennamen durch die polnische Verwaltung (am Beispiel Opole)”;

– 26–27.09.2013 r., Ostrawa, Uniwersytet Techniczny w Ostrawie i Politechnika Opolska, konferencja pt. „Hranice/slezske pohranici – Granice/Śląskie pogranicze”, referat: dr M. Choroś – „Czy intensywniejsza współpraca transgraniczna odzwierciedla się w stosowaniu egzonimów”.

Konferencje międzynarodowe w kraju z udziałem przedstawicieli Zakładu:

– 11–12.03.2013 r., Katowice, Instytut Pamięci Narodowej, dr B. Linek – udział w dyskusji panelowej pt. „Znaczenie problemu deportacji do ZSRS” w ramach konferencji „Internowanie, deportacje, produktywizacja. Mieszkańcy Górnego Śląska w systemie obozowym GUPWI NKWD 1945–1950”;

– 28–29.11.2013 r., Gliwice, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, dr B. Linek wystąpił w trakcie konferencji pt. „Władze komunistyczne wobec ludności niemieckiej w Polsce 1945–1989” z referatem pt. „Podziemie niemieckie na Górnym Śląsku. Skala i charakter zjawiska”. Moderował też jedną z sesji konferencji.

Konferencje krajowe poza Instytutem Śląskim:

– 9.05.2013 r., Katowice, Muzeum Historii Katowic, dr B. Linek wziął udział w konferencji „Wielka wojny mały region. Pierwsza wojna światowa w górnośląskiej mikroperspektywie”, gdzie wygłosił referat pt. „Górny Śląsk w cieniu wojny. Węzłowe problemy badawcze”;

– 11–12.06.2013 r., Kraków, Komitet Językowy PAN, dr hab. S. Sochacka, prof. PIN-IŚ, uczestniczyła w konferencji pt. „Przyszłość językoznawstwa – językoznawstwo przyszłości. Konferencja jubileuszowa Instytutu Języka Polskiego PAN”, gdzie wygłosiła referat „Znaczenie toponomasticonu dla przyszłości regionalnej onomastyki”;

– 21–22.09.2013 r., Warszawa, Uniwersytet Warszawski, prof. dr hab. B. Wyderka wziął udział w konferencji leksykograficznej pt. „IV Głosa do leksykologii polskiej” i wygłosił referat „Zapożyczenia niemieckie w gwarach śląskich”;

– 27–28.09.2013 r., Kraków, Uniwersytet Jagielloński, prof. dr hab. B. Wyderka uczestniczył w konferencji pt. „Gwara i tekst”, gdzie wygłosił referat „Problemy teoretyczne współczesnej dialektologii”;

– 5.11.2013 r., Warszawa, Sejm RP – Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych, prof. dr hab. B. Wyderka wziął udział w konferencji pt. „Europejskie i Regionalne Instrumenty Ochrony Języków Zagrożonych” z referatem: „Śląskie dylematy językowe”;

– 28–30.11.2013 r., Opole, Uniwersytet Opolski, mgr A. Haas wzięła udział w konferencji pt. „Metamorfozy świata. Język – literatura – kultura”, gdzie wygłosiła referat „Obraz Chrystusa w XVII-wiecznych rękopisach karmelitańskich”;

– 3.12.2013 r., Łambinowice, Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu, dr B. Linek uczestniczył w dyskusji panelowej na temat „Druza wojna światowa i jej skutki. Łambinowice – trudne obrachunki z historią”, w ramach otwarcia wystawy „Po wojnie. Obóz Pracy w Łambinowicach (1945–1946)”.

Konferencje popularnonaukowe z udziałem pracowników Zakładu:

– 7.05.2013 r., Opole, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Muzeum Śląska Opolskiego, Instytut Pamięci Narodowej Oddział Katowice, Uniwersytet Opolski, dr P. Pałys na konferencji pt. „Mniejszości narodowe na Górnym Śląsku w okresie międzywojennym” wygłosił referat „Czesi w rejencji opolskiej w okresie międzywojennym”;

– 10–13.10.2013 r., Namysłów, Namysłowski Ośrodek Kultury, dr P. Pałys na konferencji pt. „Namysłów i ziemia namysłowska w dziejach Polski i Śląska – w 700 rocznicę utworzenia księstwa namysłowskiego” zaprezentował referat „Kontakty ziemi namysłowskiej ze Związkiem Serbów Łużyckich Domowina w latach 1964–1997”;

– 15.10.2013 r., Opole, Uniwersytet Opolski, prof. M. Lis uczestniczył w konferencji pt. „Edmund Jan Osmańczyk (1913–1989). Rodłak, dziennikarz, publicysta, polityk. W setną rocznicę urodzin” i wygłosił referat „Edmund J. Osmańczyk jako państwowiec”;

– 18.11.2013 r., Zabrze, Muzeum Miejskie, dr B. Linek wziął udział w konferencji pt. „Z dziejów ewangelików w Zabrzu” i wygłosił referat „Parafia ewangelicka w Borsigwerku i jej funkcje społeczne (do 1918 r.)”;

– 5.12.2013 r., Pszczyna, Powiatowe Ognisko Pracy Pozaszkolnej w Pszczynie, dr B. Linek w ramach konferencji „Śląsk i ziemia pszczyńska w czasie I wojny światowej – 100 rocznica wybuchu” wygłosił referat „Śląsk w polityce Niemiec w czasie I wojny światowej”.

Pracownicy Zakładu powoływani byli jako recenzenci w rozprawach doktorskich (11.06.2013 r. – prof. dr hab. M. Lis na Wydziale Historii i Dziedzictwa Kulturowego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie) i jako promotorzy (prof. dr hab. B. Wyderka – promotor dwóch prac) i opiekunowie prac doktorskich (ks. dr hab. A Hanich, prof. PIN-IŚ, – trzy otwarte przewody).

Doktor B. Linek jest członkiem międzynarodowej organizacji naukowej – Kommission für die Geschichte der Deutschen in Polen, a dr P. Pałys – towarzystwa naukowego Maćica Serbska wedomostne towarzystwo/wedomostne towarzystwo/wissenschaftliche Gesellschaft.

Pracownicy Zakładu są członkami rad naukowych: PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu, Rady Naukowej Muzeum Czynu Powstańczego na Górze św. Anny, Rady Konsultacyjnej Polskiego Towarzystwa Językoznawczego, Polsko-Czeskiego Towarzystwa Naukowego, Komisji Onomastycznej PAN, Komisji Historycznej PAN Oddziału Katowickiego, Polsko-Czeskiej i Polsko-Słowackiej Komisji PAN w Ka-

towicach/Cieszynie, Polskiego Towarzystwa Historycznego, Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Pełnią także funkcje w periodykach naukowych: „Górnośląskie Studia Socjologiczne. Seria Nowa” (Rada Naukowa – M. Lis), „Pro Lusatia – Opolskie Studia Łużyckoznawcze” (P. Pałys), „Studia Slavica” (Komitet Redakcyjny B. Wyderka), „Studia Śląskie” (Rada Redakcyjna – A. Hanich, S. Sochacka i Komitet Redakcyjny – B. Linek – redaktor naczelny, M. Lis, B. Wyderka – członkowie).

Doktor hab. S. Sochacka, prof. PIN-IŚ, była członkiem Komisji ds. Produktów Tradycyjnych Opolskiego Urzędu Marszałkowskiego – w zakresie dziedzictwa kulinarnego. Profesor dr hab. B. Wyderka jest członkiem Rady Naukowej Muzeum Wsi Opolskiej.

Pracownicy Zakładu znaleźli się wśród laureatów nagród: dr P. Pałys uzyskał honorową odznakę – „Cestne znamjesko Domowiny”, przyznaną przez Związek Serbów Łużyckich Domowina; dr hab. S. Sochacka, prof. PIN-IŚ, została laureatką Nagrody im. Karola Miarki, przyznawanej przez marszałków województw opolskiego i śląskiego

Michał Lis

5. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU BADAŃ REGIONALNYCH ORAZ PRACOWNI BADAŃ SPOŁECZNYCH W ROKU 2013

W rezultacie kontynuacji procesu restrukturyzacji PIN – Instytutu Śląskiego skład osobowy Zakładu Badań Regionalnych i Lokalnych, w tym również Pracowni Badań Społecznych, w 2013 r. w dalszym ciągu podlegał zmianom. Nowo zatrudnionym pracownikiem została dr Joanna Dybowska, natomiast w ramach umowy z Powiatowym Urzędem Pracy w Opolu mgr Magdalena Moj realizowała staż zawodowy. Ostatecznie w grudniu 2013 r. w Zakładzie zatrudnionych było osiem osób, w tym trzech profesorów, trzech adiunktów i dwóch asystentów.

Prace badawcze pracowników Zakładu skupione były wokół zagadnień związanych z rolą i miejscem Śląska w tworzeniu europejskiej gospodarki i społeczeństwa, procesem przekształceń struktur administracyjnych, ludnościowych i gospodarczych Śląska oraz innych ziem Nadodrza w aspekcie procesów integracyjnych z Unią Europejską. Aktywność badawcza Pracowni Badań Społecznych stanowi integralną część planu pracy realizowanego w Zakładzie.

W ramach powyższej problematyki podejmowane były następujące zagadnienia szczegółowe:

- formowanie się ruchu społecznego a współczesne problemy śląskich miast,
- ewolucja procesów migracyjnych na Śląsku w kontekście europejskim,
- prognoza demograficzna w regionach śląskich do 2030 r.,
- aktywność mieszkańców województwa opolskiego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- demografia Dolnego Śląska i Śląska Opolskiego na przełomie XX i XXI w.,
- depopulacja w przekroju terytorialnym województwa opolskiego w latach 1978–2011.

Rezultatem działalności naukowej były publikacje pracowników Zakładu sięgające łącznie 35 pozycji, z których 29 ukazało się w 2013 r. Oznacza to, że aktywność naukowa pracowników Zakładu w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się o ok. 25%. Nakładcą trzech książek autorskich lub pod redakcją pracowników Zakładu był PIN – Instytut Śląski, a mianowicie: R. Rauziński, K. Szczygielski, *Współczesne problemy demograficzne Śląska Opolskiego; The eastern dimension of the United Europe. Political and economical aspects of the eastern politics of the European Union*, „Region and Regionalism”. No. 11, vol. 2, ed. K. Heffner; *Opolszczyzna – Instytut Śląski – Warsztaty doktoranckie*, pod red. K. Frysztackiego.

Obok aktywności publikacyjnej wskazać należy także na szerokie uczestnictwo w konferencjach naukowych o charakterze krajowym i międzynarodowym. Pracownicy Zakładu wzięli udział w 25 konferencjach, w tym 6 międzynarodowych. Ich uczestnictwo miało charakter aktywny i najczęściej wiązało się z wygłoszeniem referatu, a także prowadzeniem obrad lub przewodnictwem sekcji obrad. Poszczególni pracownicy uczestniczyli m.in. w następujących konferencjach:

– XXXI Ogólnopolska Konferencja Naukowa Polityków Społecznych „Spójność społeczna w wymiarze regionalnym. Perspektywa 2013–2020”, Instytut Polityki Społecznej, Uniwersytet Warszawski, Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN, Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej, Spała 13–15.06.2013 r., referat: R. Rauziński, K. Szczygielski, „Uwarunkowania demograficzne regionalnej i lokalnej polityki społecznej na Śląsku Opolskim”;

– „Rozwój obszarów wiejskich w Polsce a polityka spójności UE: stare problemy i nowe wyzwania, ze szczególnym uwzględnieniem województwa opolskiego”, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Politechnika Opolska, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, PIN – Instytut Śląski w Opolu, Opole, 19.06.2013 r., referat: K. Heffner, „Przestrzeń wiejska w Polsce w perspektywie 2020 r.”;

– „Społeczne, ekonomiczne i przestrzenne wyzwania i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego w warunkach światowego kryzysu”, Uniwersytet Opolski, Opole 18–20.09.2013 r., referat: J. Dybowska, „Nierejestrowana migracja a stan ludności Polski”;

– IX Międzynarodowa Konferencja z serii „Man – City – Nature pt. Integrated development of cities and regions”, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń 14–15.10.2013 r., referat: K. Heffner, B. Solga, „The changing role of international migration in the development of Polish regions”;

– „Środy w Instytucie Śląskim”, PIN – Instytut Śląski w Opolu, Opole 20.11.2013 r., referat: B. Solga „Wyjechali...Czy powrócą? Refleksje na temat (o)polskiej zagranicznej emigracji i reemigracji”;

– Konferencja „Kształcenie i zatrudnienie kadr z wyższym wykształceniem na Śląsku do 2035 r.”, Opole 9.12.2013 r., Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN, Sekcja Regionalnych Badań Społecznych, PIN – Instytut Śląski w Opolu, referaty: O. Gwiżdż, „Klasa kreatywna w regionach śląskich”, R. Wiczorek, „POKL województwa opolskiego – działania edukacyjne europejskiej polityki społecznej w regionie. Potrzeba badań”.

W roku 2013 Zakład był współorganizatorem dwóch konferencji. Pierwsza, pt. „Rozwój obszarów wiejskich w Polsce a polityka spójności UE: stare problemy i nowe wyzwania, ze szczególnym uwzględnieniem województwa opolskiego”, odbyła się 19.06.2013 r. w Opolu i została podjęta we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Opolskiego, Politechniką Opolską oraz Komitetem Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN. Konferencja druga, pt. „Kształcenie i zatrudnienie kadr z wyższym wykształceniem na Śląsku do 2035 r.”, była cyklicznym spotkaniem polityków społecznych z województw opolskiego, dolnośląskiego i śląskiego. Została zorganizowana 9.12.2013 r. w Opolu we współpracy z Komitetem Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN.

Pracownicy Zakładu w 2013 r. byli członkami komitetów i rad redakcyjnych wielu czasopism, w tym umieszczonych w wykazie czasopism naukowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Znajdują się wśród nich następujące pozycje: „Biuletyn Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN”, „Studia Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN”, „Studia Regionalia” Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, „Wieś i Rolnictwo” Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN, „Economy and Management Journal”, „Bulletin of Geography. Socio-Economic Series”, „Studia Śląskie” oraz seria wydawnicza Region and Regionalism, której współwydawcą jest Zakład.

Jednocześnie pracownicy Zakładu byli członkami zespołów eksperckich powołanych przez organy państwowe oraz instytucje zagraniczne, w tym m.in.: Rządowej Rady Ludnościowej (prof. Robert Rauziński), Komitetu Badań nad Migracjami PAN (prof. Robert Rauziński, prof. Krystian Heffner, dr Brygida Solga), Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN (prof. Krystian Heffner, dr Brygida Solga), Komitetu Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN (prof. Robert Rauziński), European Science Foundation (prof. Krystian Heffner). Doktor Brygida Solga kontynuowała obowiązki wynikające z funkcji sekretarza Grupy Roboczej ds. opracowania raportu pt. *Społeczne skutki poakcesyjnych migracji ludności Polski*, powstającego w Komitecie Badań nad Migracjami PAN. Profesor K. Heffner i dr B. Solga uczestniczyli w posiedzeniach tego Komitetu, w tym zorganizowanym w Senacie RP 7.12. 2013 r., podczas którego prezentowane były wnioski ww. raportu.

Należy podkreślić istotny udział pracowników Zakładu jako ekspertów w zakresie problematyki rozwoju regionalnego, rynku pracy oraz problematyki demograficznej w regionalnych gremiach samorządowych. Profesor K. Heffner za opiekę naukową i udział w przygotowaniu dokumentu „Strategia Rozwoju Województwa

Opolskiego 2014–2020” otrzymał wyróżnienie Marszałka Województwa Opolskiego. Uczestniczył także w delegacji reprezentującej województwo opolskie w czasie Open Days 2013 w Brukseli 8.10.2013 r., wygłaszając referat pt. „Opolskie Region as an example of strategic intervention”.

Doktor hab. K. Szczygielski, prof. wizyt., był członkiem grupy ekspertów Urzędu Marszałkowskiego do prac związanych z realizacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego w latach 2007–2013 i członkiem Rady Programowej Opolskich Parków Krajobrazowych oraz Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej. Został ponadto członkiem zespołu ekspertów ds. opracowania Programu Specjalnej Strefy Demograficznej, prezentował założenia projektu na konferencjach z udziałem Premiera oraz w Senacie RP. Był ponadto członkiem grupy ekspertów ds. opracowania raportu na temat mniejszości narodowych i etnicznych w świetle Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r. Profesor R. Rauziński i dr B. Solga byli członkami Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia w Opolu.

W roku 2013 pracownicy Pracowni Badań Społecznych kontynuowali prace związane z uzyskaniem stopnia doktora, uczestnicząc w seminariach doktoranckich oraz prezentując plany dysertacji na zebraniach pracowników Instytutu. Magister O. Gwiżdż przygotował koncepcję pracy będącą podstawą otwarcia przewodu doktorskiego na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Magister R. Wieczorek został beneficjentem dotacji celowej na prowadzenie badań naukowych w ramach pracy doktorskiej, mgr O. Gwiżdż uczestniczył ponadto w realizacji zadania związanego z opracowaniem sposobu doboru próby i rekrutacją uczestników pilotażowej debaty deliberatywnej pt. „Dobry klimat dla rodziny”, organizowanej w województwie opolskim. Zadanie realizowane było na zlecenie Centrum Deliberacji Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego i Kancelarii Prezydenta RP. Magister R. Wieczorek łączył pracę naukową z funkcją pełnomocnika dyrektora ds. wydawniczych, natomiast mgr O. Gwiżdż z funkcją skarbnika Stowarzyszenia Instytut Śląski, realizując szereg prac związanych m.in. z rozliczeniem dotacji z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na wydanie publikacji naukowych oraz organizację konferencji, będących wspólnym przedsięwzięciem Stowarzyszenia i PIN – Instytutu Śląskiego. Pracownia zaangażowana była ponadto w koordynację i organizację XI Opolskiego Festiwalu Nauki ze strony PIN – Instytutu Śląskiego (mgr O. Gwiżdż) oraz we współorganizację otwartych zebrań naukowych z cyklu „Środy w Instytucie Śląskim” (mgr R. Wieczorek).

Brygida Solga

6. SPRAWOZDANIE Z PRACY BIBLIOTEKI W ROKU 2013

I. Gromadzenie i opracowanie zbiorów

1. Wydawnictwa zwarte

Stan księgozbioru w dniu 31.12.2012 r. 57 259 wol.

W 2013 r. przybyło 364 wol.

Wykreślono z inwentarza 91 wol.

Stan w dniu 31.12.2013 r. 57 532 wol.

Przybytki książek według sposobu nabycia:

Ogółem 364 wol., w tym kupno – 29 wol., wymiana – 217 wol. (w tym 36 z zagranicy), dary – 118 wol.

Wartość książek: zakupionych – 1279,56 zł, otrzymanych w ramach wymiany – 6097,68 zł oraz darów – 2873,00 zł.

2. Czasopisma

Stan w dniu 31.12.2012 r. 23 661 wol.

W 2013 r. przybyło 211 wol.

Wykreślono z inwentarza 65 wol.

Stan w dniu 31.12.2013 r. 23 807 wol.

W 2013 r. biblioteka otrzymywała 128 tytułów czasopism bieżących (w tym 30 zagranicznych).

Czasopisma według sposobu nabycia:

Ogółem 128 tytułów, z tego kupno – 34 (w tym 5 zagranicznych), dary – 38 (w tym 7 zagranicznych), wymiana – 56 (w tym 18 zagranicznych).

Na prenumeratę i zakup czasopism wydano 4053,91 zł.

Wartość czasopism otrzymanych w darze wyniosła 1435,63 zł (w tym z zagranicy 320,50 zł) oraz w ramach wymiany – 4812,31 zł (w tym 971,00 zł z zagranicy).

3. Zbiory specjalne

a. Kartografia

Stan w dniu 31.12.2012 r. – 756 map oraz 118 map rękopiśmiennych.

Wykreślono z inwentarza 5 map.

Stan w dniu 31.12.2013 r. – 751 map oraz 118 map rękopiśmiennych.

b. Rękopisy

Stan w dniu 31.12.2012 r. – 7239 teczek.

Wykreślono z inwentarza – 7 teczek.

Stan w dniu 31.12.2013 r. – 7232 teczki.

c. Ikonografia

Stan w dniu 31.12.2013 r. – 3928 pozycji fotografii oraz 365 pozycji (1462 klatki) negatywów.

d. Mikrofilmy

Stan w dniu 31.12.2013 r. – 386 zwojów.

e. Dokumenty elektroniczne

Stan w dniu 31.12.2013 r. – 100 sztuk.

II. Udostępnianie

1. Czytelniczy

Z biblioteki korzystało 25 pracowników PIN – Instytutu Śląskiego oraz 296 osób spoza Instytutu.

2. Wypożyczalnia miejscowa

Wypożyczono 315 wol. wydawnictw zwartych i czasopism oraz 11 teczek rękopisów.

3. Czytelnia

Czytelnia była czynna dla pracowników PIN – Instytutu Śląskiego pięć dni w tygodniu, dla osób z zewnątrz trzy dni w tygodniu do 14.09.2013 r.

Od 15.09.2013 do 31.12.2013 r. czytelnia dla osób spoza Instytutu była nieczynna z powodu remontu w budynku. W tym czasie pracownice biblioteki przygotowywały pomieszczenia biblioteczne do wymiany okien i po remoncie porządkowały księgozbiór. Zarejestrowano 895 odwiedzin.

W czytelni udostępniono 3744 wol. wydawnictw zwartych i ciągłych, 2114 jednostek czasopism bieżących oraz 242 jednostki zbiorów specjalnych (rękopisy, mapy i mikrofilmy).

4. Wypożyczalnia międzybiblioteczna

Sprowadzono 33 wol. wydawnictw zwartych, 6 wol. wydawnictw ciągłych, 6 zwojów mikrofilmów dla pracowników PIN – Instytutu Śląskiego.

5. W czytelni wykonano 3152 odbitki kserograficzne.

III. Wymiana

Biblioteka przekazała w ramach wymiany 37 tytułów wydawnictw zwartych – 250 wol. (w tym 97 dla odbiorców zagranicznych) oraz 1 tytuł wydawnictwa ciągłego („Studia Śląskie”) – 46 wol. (w tym 17 dla odbiorców zagranicznych).

Wartość przekazanych wydawnictw – 6488,00 zł.

IV. Opracowanie, informacja

1. Udzielano na bieżąco informacji bibliograficznych i bibliotecznych (w tym 86 telefonicznych) oraz odpisywano na e-maile czytelników.
2. Prowadzono dokumentację wycinków prasowych dotyczących PIN – Instytutu Śląskiego oraz mniejszości niemieckiej w Polsce. Wycinki pozyskiwano przeglądając prasę dostępną w bibliotece.
3. Aktualizowano komputerową bazę danych wydawnictw PIN – Instytutu Śląskiego.
4. Gromadzono materiały do bibliografii publikacji pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w 2013 r.
5. Prowadzono na bieżąco katalog komputerowy w systemie SOWA oraz uzupełniono go o 1331 opisów książek ze starego zasobu.

V. Sprawy inne

1. Biblioteka PIN – Instytutu Śląskiego kontynuowała projekt uzyskany z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pt.: „Digitalizacja czasopisma Studia Śląskie T. 1–70 wydawanego przez Instytut Śląski w Opolu w latach 1958–2011”, w wyniku którego zostały zdigitalizowane kolejne tomy „Studiów Śląskich” (pięćdziesiąt) i umieszczone na stronie internetowej PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu.
2. W dniach 17–18 maja Biblioteka PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu uczestniczyła w zorganizowanym w Bibliotece Śląskiej w Katowicach posiedzeniu Konferencji Rektorów Uniwersytetów Śląskich (KRUS) wraz z seminarium pt. „Współpraca polskich i czeskich bibliotek uniwersyteckich oraz samorządowych regionu śląskiego”. Postulowano, aby strony internetowe bibliotek biorących udział w seminarium zostały przetłumaczone również na język czeski, co zostało uczynione.

3. Biblioteka PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu przygotowała poster na temat „Współczesne Niemcy (1989–) w księgozbiorach polskich bibliotek i instytucji kultury” i zaprezentowała wybór pozycji na ww. temat oraz uczestniczyła w dyskusji nad specjalistycznymi księgozbiorami i współpracą bibliotek w ramach Forum Bibliotekarzy 23.11.2013 r. podczas II Zjazdu Niemcoznawców w Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy’ego Brandta Uniwersytetu Wrocławskiego.
4. Wirtualna Biblioteka Nauki to realizowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego projekt, w ramach którego pracownicy PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu mogą korzystać z następujących baz: Elsevier, Springer, Web of Science.
5. Na potrzeby Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego biblioteka przygotowała wykaz nie publikowanych i nie dostępnych on-line zasobów archiwalnych, takich jak katalogi oraz kartoteki zagadnieniowe, które posiada.
6. Biblioteka przygotowała do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wnioski o finansowanie działalności upowszechniającej naukę, m.in. na gromadzenie zbiorów zwartych i czasopism, wystawy, prenumeraty czasopism, konserwację starodruków i in., który z przyczyn formalnych nie uzyskał akceptacji.
7. W ramach Opolskiego Festiwalu Nauki biblioteka zorganizowała wystawę pt. „Silesiaca w zbiorach Biblioteki PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu. Wybór”.
8. Na bieżąco prowadzono ekspozycję nowości książkowych.
9. Zostały oprawione czasopisma z 2010 roku w ilości 21 wol.

VI. Sprawy personalne

W dniach 13–24.05.2013 r. odbywała praktykę zawodową mgr Beata Śliwińska z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego.

W roku 2013 w bibliotece zatrudnione były: mgr Ewa Golec – kierownik, mgr Ewa Wróbel.

Ewa Golec

7. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA W ROKU 2013

W roku 2013 opublikowano 9 pozycji o łącznej objętości 116,5 arkuszy wydawniczych, których nakład wyniósł w sumie 1,65 tys. egzemplarzy.

Lp.	Tytuły opublikowane w 2013 r.	Objętość (w ark. wyd.)	Nakład (w tys. egz.)
1.	<i>Colloquium Opole 2012: Miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej: Opole – Zgorzelec/Görlitz – Opawa po 1989 r.</i> , pod. red. Markusa Bauera, Moniki Choroś, Bernarda Linka, Michała Lisa	12,50	0,20
2.	<i>The Eastern dimension of the united Europe. Historical, political and cultural conditions of the European East-West relations</i> , eds. by Marek Sobczyński, Marek Barwiński, Region and Regionalism No. 11 vol. 1	14,50	0,20
3.	<i>The Eastern dimension of the united Europe. Political and economical aspects of the Eastern politics of the European Union</i> , ed. by Krystian Heffner, Region and Regionalism No. 11 vol. 2	14,50	0,20
4.	Lis Michał, <i>Śląsk Opolski w warunkach transformacji ustrojowej państwa od 1989 roku</i>	14,00	0,20
5.	<i>Opolszczyzna – Instytut Śląski – socjologiczne warsztaty doktoranckie</i> , pod. red. Krzysztofa Frysztackiego	10,00	0,15
6.	<i>Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku</i> , pod. red. Michała Lisa, Łucji Jarczak, Leokadii Drożdż	12,00	0,15
7.	Rauziński Robert, Szczygielski Kazimierz, <i>Współczesne problemy demograficzne Śląska Opolskiego</i>	9,00	0,15
8.	„Studia Śląskie” 2013, t.72	15,00	0,20
9.	„Studia Śląskie” 2013, t.73	15,00	0,20
	Razem	116,50	1,65

Robert Wieczorek

9. BIBLIOGRAFIA PUBLIKACJI PRACOWNIKÓW PIN – INSTYTUTU ŚLĄSKIEGO W OPOLU W ROKU 2013 (ORAZ UZUPEŁNIENIA Z LAT POPRZEDNICH)

Wykaz obejmuje publikacje naukowe, popularnonaukowe i publicystyczne pracowników Państwowego Instytutu Naukowego – Instytutu Śląskiego w Opolu, które ukazały się w roku 2013 (z uzupełnieniami z lat wcześniejszych).

Bibliografia uwzględnia publikacje osób, które w roku 2013 były zatrudnione (w całości lub części etatu przez cały rok bądź część roku) i akredytowały publikacje w PIN – Instytucie Śląskim w Opolu.

BORKOWSKI MACIEJ

1. Życie codzienne w Opolu w latach Wielkiej Wojny (1914-1918) // W: Koniec starego świata – początek nowego : społeczeństwo Górnego Śląska wobec pierwszej wojny światowej : źródła i metody : materiały z konferencji naukowej, Gliwice 20-22 czerwca 2013 r. / oprac. Bernard Linek, Sebastian Rosenbaum, Kai Struve ; oprac. dyskusji Piotr Solga ; organizatorzy Instytut Pamięci Narodowej. Oddział w Katowicach, Martin-Luther Universität Halle-Wittenberg, Muzeum w Gliwicach, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole, 2013. – S. 90-97, pdf, http://www.instyutslaski.com/wp-content/uploads/2013/11/Materialy_pokonferencyjne_Koniec_starego_swiatea....pdf (dostęp: 13.03.2014).

CHOROŚ MONIKA

2. Colloquium Opole 2012 : miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej : Opole – Görlitz/Zgorzelec – Opawa po 1989 roku / pod red. Markusa Bauera, ..., Bernarda Linka, Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2013. – 247, [1] s. : fot., mapy, tab., wyk. ; 24 cm. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – Także tyt. niem., czes. – Tekst część. niem., czes. – Spis treści także niem., czes. – Streszcz. pol., niem. – Bibliogr. przy rozdz. – ISBN 978-83-7126-295-1.

3. Czy intensywniejsza współpraca transgraniczna odzwierciedla się w stosowaniu nazw geograficznych ? // W: Blue Notes. / ed. Josef Kiszka. [T.] 1. – Ostrava: AC-

CENDO – Centrum pro vědu a výzkum, 2013. – S. 55-58. – ISBN 978-80-904810-9-1.

4. Dyskusja / [oprac. ...] // W: Colloquium Opole 2012 : miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej : Opole – Görlitz/Zgorzelec – Opawa po 1989 roku / pod red. Markusa Bauera, ..., Bernarda Linka, Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2013. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 44-50. – ISBN 978-83-7126-295-1.

5. Perspektywy miast : dyskusja panelowa / [oprac. ...] // W: Colloquium Opole 2012 : miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej : Opole – Görlitz/Zgorzelec – Opawa po 1989 roku / pod red. Markusa Bauera, ..., Bernarda Linka, Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2013. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 235-244. – ISBN 978-83-7126-295-1.

6. Wprowadzenie / Markus Bauer, ..., Bernard Linek, Michał Lis // W: Colloquium Opole 2012 : miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej : Opole – Görlitz/Zgorzelec – Opawa po 1989 roku / pod red. Markusa Bauera, ..., Bernarda Linka, Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2013. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 11-14. – ISBN 978-83-7126-295-1.

7. Zróżnicowanie motywacyjne tzw. chrztów nazewniczych w niemieckiej części Śląska w okresie międzywojennym // W: Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku / pod red. nauk. Michała Lisa, Łucji Jarczak, Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole : PIN IŚ : SIŚ, 2013. – S. 81-94. – ISBN 978-83-7126-299-9.

8. Zur Umbenennung deutscher Strassenamen durch die polnische Verwaltung (am Beispiel Opole / ..., Łucja Jarczak // W: Die Stadt und ihre Namen / Akten hrsg. von Dieter Kremer, Dietlind Kremer. Tlbd. 2, 2. Tagung Leipzig, 24. und 25. Mai 2013. – Leipzig : Leipziger Universitätsverl, 2013. – (Onomastica Lipsiensia / Leipziger Untersuchungen zur Namenforschung, ISSN 1614-7464 ; Bd. 9). – Bibliogr. – S. 351-364. – ISBN 978-3-86583-815-5.

DAWIDEJT-JASTRZĘBSKA EWA

9. Gospodarka przestrzenna w wybranych miastach powiatu nyskiego : funkcje miast i wybór tradycji a kształtowanie przestrzeni miejskiej w ujęciu historycznym / Wiesław Drobek, ... // W: Lokalne i regionalne problemy gospodarki przestrzennej / red. nauk. Waldemar Gulczyński. [Cz.] 2. – Gorzów Wielkopolski : Wydaw. Wyższej Szkoły Biznesu, 2012. – Streszcz. ang. – Bibliogr. – S. 95-115. – ISBN 978-83-88991-22-6.

DROŹDŹ LEOKADIA

10-12. Guziur Emanuel (1908-1989) ; Pabijan Władysław (1910-1980) ; Pasz Władysław (1912-1995) // W: Leksykon Polaków w Republice Czeskiej i Słowackiej / Instytut Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego. T. 2 / red. nauk. Zenon Jasiński, Bogdan Cimała. – Opole ISP UO, 2013. – Bibliogr. – S. 133-135 : portr. ; 331 ; 336-337 : portr. – ISBN 978-83-7395-589-9.

13. Nazwy miejscowe w „Zwrocie” // W: Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku / pod red. nauk. Michała Lisa, Łucji Jarczak, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole : PIN IŚ : SIŚ, 2013. – S. 121-133 : tab. – ISBN 978-83-7126-299-9.

14. Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku / pod red. nauk. Michała Lisa, Łucji Jarczak, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole : PIN IŚ : SIŚ, 2013. – 171, [1] s. : tab. ; 24 cm. – Streszcz. ang., niem. – Tekst część. niem. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-299-9.

15. Wprowadzenie / Michał Lis, Łucja Jarczak, ... // W : Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku / pod red. nauk. Michała Lisa, Łucji Jarczak, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole : PIN IŚ : SIŚ, 2013. – S. 7-8. – ISBN 978-83-7126-299-9.

GOLEC EWA

16. Bibliografia publikacji pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu za rok 2012 (oraz uzupełnienia z lat poprzednich) // W: Państwowy Instytut Naukowy –

Instytut Śląski w Opolu w 2012 roku : sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2013 / [red. Katarzyna Widera, Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2013. – S. 47-64. – ISBN 978-83-7126-294-4.

GWIZDŹ OLAF

17. Klasa kreatywna i miejski ruch społeczny – nowe zjawiska w przestrzeni miast postsocjalistycznych : propozycje analizy socjologicznej // W: Opolszczyzna – Instytut Śląski – socjologiczne warsztaty doktoranckie / pod red. Krzysztofa Fryszackiego ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : SIŚ : PIN IŚ, 2013. – S. 31-48. – ISBN 978-83-7126-296-8.

HAAS AGATA

18. Synestezja w poezji Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego. – Streszcz. ang. – Bibliogr. // *Studia Slavica*. – [T.] 16 (2012), s. 463-476.

HANICH ANDRZEJ

19. Powstanie, rozwój i stabilizacja struktury diecezjalnej Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim po II wojnie światowej // W: Droga do stabilizacji polskiej administracji kościelnej na Ziemiach Zachodnich i Północnych po II wojnie światowej : w 40. rocznicę wydania konstytucji apostołskiej Pawła VI *Episcoporum Poloniae coetus* / pod red. Wojciecha Kucharskiego ; Ośrodek „Pamięć i Przyszłość”. – Wrocław : O „PiP”, 2013. – (Konferencje Ośrodka „Pamięć i Przyszłość” ; t. 4). – S. 147-171. – ISBN 978-83-934597-8-0.

HEFFNER KRYSTIAN

20. The Eastern dimension of the united Europe : political and economical aspects of the Eastern politics of the European Union / ed. by ... ; University of Łódź. Department of Political Geography and Regional Studies, Governmental Research Institute. Silesian Institute in Opole, Silesian Institute Society. – Łódź ; Opole : Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski ; Wydaw. Instytut Śląski, 2013. – 264 s. : faks., fot., mapy, tab., wyk. ; 25 cm. – (Region and Regionalism ; No 11 vol. 2). – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-293-7. – ISBN 978-83-7511-173-6.

21. Features of a migration region – an analysis using the example of the Opolskie Voivodship / ..., Brygida Solga. – Bibliogr. – Mapy, tab., wyk. – // Bulletin of Geography : Socio-economic Series. – No. 20 (2013), s. 43-58.

22. Foreword // W: The Eastern dimension of the united Europe : political and economical aspects of the Eastern politics of the European Union / ed. by ... ; University of Łódź. Department of Political Geography and Regional Studies, Governmental Research Institute. Silesian Institute in Opole, Silesian Institute Society. – Łódź ; Opole : Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski ; Wydaw. Instytut Śląski, 2013. – (Region and Regionalism ; No 11 vol. 2). – S. 5–8. – ISBN 978-83-7126-293-7. – ISBN 978-83-7511-173-6.

23. Historical borders in the EU – a question of EU regional policy // W: The Eastern dimension of the united Europe : historical, political and cultural conditions of the European East-West relations / ed. by Marek Sobczyński, Marek Barwiński ; University of Łódź. Department of Political Geography and Regional Studies, Governmental Research Institute. Silesian Institute in Opole, Silesian Institute Society. – Łódź ; Opole : Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski ; Wydaw. Instytut Śląski, 2013. – (Region and Regionalism ; No 11 vol. 1). – Bibliogr. – S. 133–156 : mapy. – ISBN 978-83-7126-292-0. – ISBN 978-83-7511-172-9.

JARCZAK ŁUCJA

24. Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku / pod red. nauk. Michała Lisa, ..., Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole : PIN IŚ : SIŚ, 2013. – 171, [1] s. : tab. ; 24 cm. – Streszcz. ang., niem. – Tekst część. niem. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-299-9.

25. Wprowadzenie / Michał Lis, ..., Leokadia Drożdż // W : Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku / pod red. nauk. Michała Lisa, ..., Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole : PIN IŚ : SIŚ, 2013. – S. 7-8. – ISBN 978-83-7126-299-9.

26. Zmiany nazw miejscowych w górnośląskiej części województwa śląskiego w świetle polityki językowej (1922-1939) // W: Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku / pod red. nauk. Michała Lisa, ...,

Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole : PIN IŚ : SIŚ, 2013. – S. 105-119. – ISBN 978-83-7126-299-9.

27. Zur Umbenennung deutscher Strassennamen durch die polnische Verwaltung (am Beispiel Opole / Monika Choroś, .. // W: Die Stadt und ihre Namen / Akten hrsg. von Dieter Kremer, Dietlind Kremer. Tlbd.. 2, 2. Tagung Leipzig, 24. und 25. Mai 2013. – Leipzig : Leipziger Universitätsverl, 2013. – (Onomastica Lipsiensia / Leipziger Untersuchungen zur Namenforschung, ISSN 1614-7464 ; Bd. 9). – Bibliogr. – S. 351-364. – ISBN 978-3-86583-815-5.

28. *Nazwy złożone w toponimii śląskiej / Monika Choroś.* – Opole, 2011. Rec. // *Studia Śląskie.* – T. 73 (2013), s. 189-193.

LINEK BERNARD

29. Polityka niepamięci historycznej : spuścizna Kresów Wschodnich w kulturze górnośląskiej w okresie Polski Ludowej // W: Kresowianie na Górnym Śląsku / pod red. Bogusława Tracza ; Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział w Katowicach, Muzeum w Gliwicach. – Katowice : IPN–KŚZpNP. O ; Gliwice : M, 2012. S. 257-271. – ISBN 978-83-7629-426-1.

30-31. Biskupitz (Biskupice) und Borsigwerk : Soziale Modernisierungswege in Oberschlesien in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts ; Austausch der Eliten in der Wojewodschaft Schlesien in den Jahren 1945-1950 // W: Industrialisierung und Nationalisierung : Fallstudien zur Geschichte des oberschlesischen Industriereviere im 19. und 20. Jahrhundert / hrsg. von Lutz Budrass, Barbara Kalinowska-Wójcik, Andrzej Michalczyk. – Essen : Klartext Verl., 2013. – (Veröffentlichungen zur Kultur und Geschichte im östlichen Europa ; Bd. 40). – S. 61-77 ; 309-325. – ISBN 978-3-8375-0378-4.

32. Colloquium Opole 2012 : miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej : Opole – Görlitz/Zgorzelec – Opawa po 1989 roku / pod red. Markusa Bauera, Moniki Choroś, ..., Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2013. – 247, [1] s. : fot., mapy, tab., wykr. ; 24 cm. – (Colloquium

Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – Także tyt. niem., czes. – Tekst częśc. niem., czes. – Spis treści także niem., czes. – Streszcz. pol., niem. – Bibliogr. przy rozdz. – ISBN 978-83-7126-295-1.

33. Górny Śląsk na przełomie XIX i XX w. jako obszar konfliktów społecznych i narodowych // W: Koniec starego świata – początek nowego : społeczeństwo Górnego Śląska wobec pierwszej wojny światowej : źródła i metody : materiały z konferencji naukowej, Gliwice 20-22 czerwca 2013 r. / oprac. ..., Sebastian Rosenbaum, Kai Struve ; oprac. dyskusji Piotr Solga ; organizatorzy Instytut Pamięci Narodowej. Oddział w Katowicach, Martin-Luther Universität Halle-Wittenberg, Muzeum w Gliwicach, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole, 2013. – S. 9-14, pdf, http://www.institutslaski.com/wp-content/uploads/2013/11/Materialy_pokonferencyjne_Koniec_starego_swiatea...pdf (dostęp: 13.03.2014).

34. Koniec starego świata – początek nowego : społeczeństwo Górnego Śląska wobec pierwszej wojny światowej : źródła i metody : materiały z konferencji naukowej, Gliwice 20-22 czerwca 2013 r. / oprac. ..., Sebastian Rosenbaum, Kai Struve ; oprac. dyskusji Piotr Solga ; organizatorzy Instytut Pamięci Narodowej. Oddział w Katowicach, Martin-Luther Universität Halle-Wittenberg, Muzeum w Gliwicach, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole, 2013. – 146 s. – Tekst częśc. niem., częśc. równol. pol., ang. – Bibliogr., pdf, http://www.institutslaski.com/wp-content/uploads/2013/11/Materialy_pokonferencyjne_Koniec_starego_swiatea...pdf (dostęp: 13.03.2014).

35. Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska w XIX-XX w. : (charakterystyka projektu badawczego) // ..., Piotr Solga // *Studia Śląskie*. – T. 72 (2013), s. 177-185.

36. Nie będzie Niemiec dzieci nam germani! : jest jedno wyjście – „odniemczanie”. – Faks., fot. // *Dziennik Zachodni* dod. *Trudna Droga do Pojednania : Niemcy w Polsce 1945-1990*. – 28 listopada 2013, s. 5.

37. Od Redena do Ziętka : recepty na nowoczesny Górny Śląsk. – Fot., portr. // *Fabryka Silesia : kwartalnik*. – 2013, nr 1, s. 85-89.

38. Opole a czynniki zewnętrzne w XIX i XX wieku // W: Colloquium Opole 2012 : miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej : Opole – Görlitz/Zgorzelec – Opawa po 1989 roku / pod red. Markusa Bauera, Moniki Choroś, ..., Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2013. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – Streszcz. niem. – Bibliogr. – S. 65-75. – ISBN 978-83-7126-295-1.

39. Tożsamość Śląska w okresie państw narodowych (1918-1945). – Streszcz. ang., niem. // Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka. – R. 68, nr 4 (2013), s. 95-119.

40. Wprowadzenie / Markus Bauer, Monika Choroś, ..., Michał Lis // W: Colloquium Opole 2012 : miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej : Opole – Görlitz/Zgorzelec – Opawa po 1989 roku / pod red. Markusa Bauera, Moniki Choroś, ..., Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2013. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 11-14. – ISBN 978-83-7126-295-1.

41. Zmiany nazewnictwa osobowego na Górnym Śląsku w okresie cesarstwa niemieckiego (casus adwokata Mariana Różańskiego) // W: Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku / pod red. nauk. Michała Lisa, Łucji Jarczak, Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole : PIN IŚ : SIŚ, 2013. – S. 95-103. – ISBN 978-83-7126-299-9.

42-43. Zwyczaje i obyczaje górnośląskie = Oberschlesische Sitten und Bräuche. Życie religijne = Religiöses Leben / wybór tekstów, wstęp ...; red. tekstów Grzegorz Staniszewski ; tł. Ewa Czechor. – Gliwice ; Opole : Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej ; Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, [2013]. – 111, [1] s. : fot. ; 24 cm. – (Archiwum Historii Mówionej ; t. 1). – Tekst równol. pol., niem. – ISBN 978-83-63995-05-8.

44. Erinnerungsorte in Ostmitteleuropa : Erfahrungen der Vergangenheit und Perspektiven / (Hg.) Matthias Weber, Burkhard Olschowsky, Ivan A. Petranský, Attila Pók, Andrzej Przewoźnik. – München, 2011. Rec. // Przegląd Zachodni. – R. 69, nr 1 (2013), s. 352-355.

45. Studia Śląskie / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski ; red. naczk. ... – T. 72. – Opole : PIN IŚ : SIŚ, 2013. – 195 s. : fot., mapy, tab., wykr. ; 24 cm. – Także tyt. równol. ang., niem. – Spis treści także ang., niem. – Tekst część. niem. – Streszcz. ang., niem. – ISSN 0039-3355.

46. Studia Śląskie / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski ; red. naczk. ... – T. 73. – Opole : PIN IŚ : SIŚ, 2013. – 203 s. : fot., mapy, portr. tab., wykr. ; 24 cm. – Także tyt. równol. ang., niem. – Spis treści także ang., niem. – Streszcz. ang., niem. – ISSN 0039-3355.

LIS MICHAŁ

47. Colloquium Opole 2012 : miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej : Opole – Görlitz/Zgorzelec – Opawa po 1989 roku / pod red. Markusa Bauera, Moniki Choroś, Bernarda Linka, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2013. – 247, [1] s. : fot., mapy, tab., wykr. ; 24 cm. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – Także tyt. niem., czes. – Tekst część. niem., czes. – Spis treści także niem., czes. – Streszcz. pol., niem. – Bibliogr. przy rozdz. – ISBN 978-83-7126-295-1.

48. Język mieszkańców Górnego Śląska z perspektywy polskiej i niemieckiej // W: Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku / pod red. nauk. ..., Łucji Jarczak, Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole : PIN IŚ : SIŚ, 2013. – S. 135-160. – ISBN 978-83-7126-299-9.

49. Perspektywy miast : dyskusja panelowa / [udział w dyskusji ...] // W: Colloquium Opole 2012 : miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej : Opole – Görlitz/Zgorzelec – Opawa po 1989 roku / pod red. Markusa Bauera, Moniki Choroś, Bernarda Linka, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2013. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 235-238. – ISBN 978-83-7126-295-1.

50. Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku / pod red. nauk. ..., Łucji Jarczak, Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole : PIN IŚ : SIŚ, 2013. – 171, [1] s. : tab. ; 24 cm. – Streszcz. ang., niem. – Tekst część. niem. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-299-9.

51. Profesor zwyczajny doktor habilitowany Wojciech Wrzesiński (1934-2013) // Studia Śląskie. – T. 73 (2013), s. 197-199.

52. Śląsk Opolski w warunkach transformacji ustrojowej państwa od 1989 roku / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole : PIN IŚ : SIŚ, 2013. – 220 s. : tab., err. ; 24 cm. – Streszcz. ang., niem. – ISBN 978-83-7126-298-2.

53. Wprowadzenie / ..., Łucja Jarczak, Leokadia Drożdż // W : Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku / pod red. nauk. ... , Łucji Jarczak, Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole : PIN IŚ : SIŚ, 2013. – S. 7-8. – ISBN 978-83-7126-299-9.

54. Wprowadzenie / Markus Bauer, Monika Choroś, Bernard Linek, ... // W: Colloquium Opole 2012 : miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej : Opole – Görlitz/Zgorzelec – Opawa po 1989 roku / pod red. Markusa Bauera, Moniki Choroś, Bernarda Linka, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2013. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 11-14. – ISBN 978-83-7126-295-1.

MUSZYŃSKA MARZENA

55. Czasowniki onomatopieczne w gwarach Śląska na tle słowiańskim = Onomatopoeic verbs in the Silesian dialect compared to slavic languages. – Streszcz. ang. – Bibliogr. – [Cz.] 1 : Leksemy opisujące głosy i zachowania ptaków = Lexemes describing bird sounds and behaviours // Rozprawy Komisji Językowej / Łódzkie Towarzystwo Naukowe. – T. 59 (2013), s. 165-187.

PAŁYS PIOTR

56. Czasopiśmiennictwo sorabistyczne na Łużycach i poza nimi : w 10 – lecie powstania czasopisma naukowego „Pro Lusatia : Opolskie Studia Łużycoznawcze” (Opole, 15 listopada 2012 r.) // Pro Lusatia : Opolskie Studia Łużycoznawcze. – T. 11 (2012), s. 168-171.

57. Serbołużycka konspiracja antynazistowska z lat 1937-1939. – Streszcz. ang. // Pro Lusatia : Opolskie Studia Łużycoznawcze. – T. 11 (2012), s. 83-109.

58. Serbołużycanie z perspektywy Belgradu : opracowanie Ministerstwa Spraw Zagranicznych Federacyjnej Ludowej Republiki Jugosławii (Materiał o Lużyckim Srbima) z 1949 r. – Tekst częśc. głuź. // Pro Lusatia : Opolskie Studia Łużycoznawcze. – T. 11 (2012), s. 149-164.

59. Pro Lusatia : Opolskie Studia Łużycoznawcze / Stowarzyszenie Polsko Serbołużyckie Pro Lusatia, Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego ; red. nac. ... – T. 11. – Opole : SPS PL : IH UO, 2012. – 186 : fot., portr. ; 21 cm. – Tekst częśc. czes., głuź. – Streszcz. ang. – Bibliogr. – ISSN 1643-1931.

60. Czeska Rada w Żytawie. – Streszcz. ang. – Faks., mapa // Fontes Nissae : Prameny Nisy : Historie, Památky, Umění. – [Lět.] 14, [čiš] 2 (2013), s. 22-31, pdf, http://issuu.com/npu-liberec/docs/fontes_nissae_02_2013# (dostęp: 14.03.2014).

61. Jan Edmund Osmańczyk napřeco Serbam a Łužicy // Rozhled : Serbski Kulturny Časopis. – Lět. 63, [čiš] 7/8 (2013), s. 10-19 : fot., portr.

62. Josef Páta ve Ivovském časopise „Ruch Słowiański” (1928-1939) // W: Pražské sorabistické studie : k 60. výročí úmrtí Adolfa Černého (1864-1952) a 70. výročí úmrtí Josefa Páty (1886-1942) / ed. Marcel Černý, Petr Kaleta. – Praha : Společnost přátel Lužice, 2013. – (Česko-Lužická Historie ; č. 3). – S. 103-110 : faks. – ISBN 978-80-905626-0-8.

63. Ministerstwo Spraw Zagranicznych ZSRR oraz Wojskowa Administracja Radzieckiej Strefy Okupacyjnej Niemiec wobec kwestii łużyckiej w latach 1945-1948. – Streszcz. ang., niem. // Studia Śląskie. – T. 73 (2013), s. 57-78.

64. Rola Opawy w czeskich programach samorządowych po drugiej wojnie światowej // W: Colloquium Opole 2012 : miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej : Opole – Görlitz/Zgorzelec – Opawa po 1989 roku / pod red. Markusa Bauera, Moniki Choroś, Bernarda Linka, Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2013. – (Colloquium Opole : Polacy – Niem-

cy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – Streszcz. niem. – S. 126-140. – ISBN 978-83-7126-295-1.

RAUZIŃSKI ROBERT

65. Region migracyjny, jego cechy i ewolucja w Polsce na przykładzie Śląska Opolskiego / Krystian Heffner, ... // W: Krajobrazy migracyjne Polski / pod red. Pawła Kaczmarczyka, Magdaleny Lesińskiej ; Ośrodek Badań nad Migracjami. – Warszawa : OBnM Uniwersytetu Warszawskiego, 2012. – Bibliogr. – S. 61-83 : mapy, tab., wykr. – ISBN 978-83-923898-8-0.

66. Czynniki ludzki w rozwoju społecznym Nadodrza : profile demograficzne województw nadodrzańskich : zadania społeczne w regionie / Ireneusz Kuroпка, Zdzisław Pisz, ..., Agata Zagórska // W: Regionalne i lokalne problemy rynku pracy / red. nauk. Dorota Kotlorz. – Katowice : Wydaw. UE, 2013. – (Studia Ekonomiczne : zeszyty naukowe wydziałowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, ISSN 2083-8611 ; 134). – Streszcz. ang. – S. 19-30 : il., wykr.

67. Instytucje kształcenia ustawicznego w regionie opolskim / ..., Teresa Słodra-Gwizdź, Kazimierz Szczygielski // W: Problemy edukacji wobec rozwoju społeczno-gospodarczego / red. nauk. Andrzej Rączaszek, Wiesław Koczur. – Katowice : Wydaw. UE, 2013. – (Studia Ekonomiczne : zeszyty naukowe wydziałowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, ISSN 2083-8611 ; 131). – Streszcz. ang. – S. 209-217 : wykr. – ISBN 978-83-7875-085-7.

68. Migration trends in the largery rural regions in Poland : (a case study of Opole Silesia) // W: Transformation processes of rural areas / ed. Wioletta Kamińska, Krystian Heffner ; Polish Academy of Sciences. Committee for Spatial Economy and Regional Planning. – Warsaw : CSEaRP PAoS, 2013. – (Studia Regionalia, ISSN 0860-3375 ; vol. 36). – Bibliogr. – S. 155-169 : tab., wykr. – ISBN 978-83-63563-14-1.

69. Śląsk regionem kryzysu demograficznego do 2035 roku // W: Problemy Śląska ze szczególnym uwzględnieniem województwa opolskiego wyzwaniem dla ekonomii społecznej / pod red. nauk. Agaty Zagórskiej. – Opole : Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, [2013]. – S. 17-25 : tab. – ISBN 978-83-63793-08-1.

70. Uwarunkowania demograficzno-społeczne uczestnictwa społeczeństwa Śląska Opolskiego w kulturze fizycznej, sporcie i rekreacji ruchowej / ..., Tadeusz Pokusa // W: Społeczno-ekonomiczne uwarunkowania zarządzania i administracji : innowacyjność, komunikacja / pod red. nauk. Mariana Duczmala, Tadeusza Pokusy. – Opole : Wydawnictwa WSZiA ; Wydaw. Instytut Śląski, 2013. – (Monografie i Opracowania / Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu). – Bibliogr. – S. 11-36 : mapy, tab. – ISBN 978-83-62683-53-6. – ISBN 978-83-7511-193-4.

71. Współczesne problemy demograficzne Śląska Opolskiego / ..., Kazimierz Szczygielski ; [Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu]. – Opole : Stowarzyszenie Instytut Śląski : PIN IŚ, 2013. – 118 s., [32] s. tabl. kolor. : mapy, tab. ; 24 cm. – Streszcz. ang., niem. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-297-5.

SOCHACKA STANISŁAWA

72. Pragmatyczna działalność urzędowych organów nazewniczych w Polsce w okresie powojennym // W: Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku / pod red. nauk. Michała Lisa, Łucji Jarczak, Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole : PIN IŚ : SIŚ, 2013. – S. 33-45. – ISBN 978-83-7126-299-9.

73. *Die Ortsnamen der Niederlausitz Östlich der Neisse* / Ernst Eichler, Christian Zschieschang. – Stuttgart ; Leipzig, 2011. Rec. // *Studia Śląskie*. – T. 73 (2013), s. 183-188 : mapa.

SOLGA BRYGIDA

74. Badania migracji zagranicznych w układzie regionalnym : (analiza na przykładzie województwa opolskiego) // W: Krajobrazy migracyjne Polski / pod red. Pawła Kaczmarczyka, Magdaleny Lesińskiej ; Ośrodek Badań nad Migracjami. – Warszawa : OBnM Uniwersytetu Warszawskiego, 2012. – Bibliogr. – S. 41-59. – ISBN 978-83-923898-8-0.

75. Features of a migration region – an analysis using the example of the Opolskie Voivodship / Krystian Heffner, ... – Bibliogr. – Mapy, tab., wykr. – // Bulletin of Geography : Socio-economic Series. – No. 20 (2013), s. 43-58.

76. Migracje zagraniczne i ich wpływ na rozwój obszarów wiejskich // W: Rozwój obszarów wiejskich w Polsce a polityka spójności Unii Europejskiej : stare problemy i nowe wyzwania : (ze szczególnym uwzględnieniem woj. opolskiego) = Development of Rural Areas in Poland and the EU Cohesion Policy : Old Problems and New Challenges : (with Particular Regard to the Opolskie Voivodeship) / pod red. Krystiana Heffnera. – Warszawa : KPZK PAN, 2013. – (Studia / Polska Akademia Nauk. Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, ISSN 0079-3507 ; z. 154). – Streszcz. ang. – Bibliogr. – S. 129-137. – ISBN 978-83-63563-56-1.

77. *Emigracje bliskie i dalekie : studium współczesnych emigracji zarobkowych na przykładzie województwa podlaskiego* / Barbara Cieślińska. – Białystok , 2012. Rec. // Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny. – R. 39, z. 2 (2013), s. 185-191.

SOLGA PIOTR

78. Koniec starego świata – początek nowego : społeczeństwo Górnego Śląska wobec pierwszej wojny światowej : źródła i metody : materiały z konferencji naukowej, Gliwice 20-22 czerwca 2013 r. / oprac. Bernard Linek, Sebastian Rosenbaum, Kai Struve ; oprac. dyskusji ... ; organizatorzy Instytut Pamięci Narodowej. Oddział w Katowicach, Martin-Luther Universität Halle-Wittenberg, Muzeum w Gliwicach, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole, 2013. – 146 s. – Tekst częśc. niem., częśc. równol. pol., ang. – Bibliogr., pdf,

http://www.instytutslaski.com/wp-content/uploads/2013/11/Materialy_pokonferencyjne_Koniec_starego_swiatea....pdf (dostęp: 13.03.2014).

79. Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska w XIX-XX w. : (charakterystyka projektu badawczego) / Bernard Linek, ... // Studia Śląskie. – T. 72 (2013), s. 177-185.

SZCZYGIELSKI KAZIMIERZ

80. Opole w sieci miast europejskich // W: Colloquium Opole 2012 : miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej : Opole – Görlitz/Zgorzelec – Opawa po 1989 roku / pod red. Markusa Bauera, Moniki Choroś, Bernarda Linka, Michała Lisa ; Pań-

stwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2013. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – Streszcz. niem. – S. 193-216 : mapy, tab., wykr. – ISBN 978-83-7126-295-1.

81. Współczesne problemy demograficzne Śląska Opolskiego / Robert Rauziński, ... ; [Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu]. – Opole : Stowarzyszenie Instytut Śląski : PIN IŚ, 2013. – 118 s., [32] s. tabl. kolor. : mapy, tab. ; 24 cm. – Streszcz. ang., niem. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-297-5.

WIDERA KATARZYNA

82. The importance of multicultural education in the normative dimension : the process of shaping the identity of the individual / Małgorzata Wróblewska, ... // W: The identity : “global”, “European” and “local” perspective : anthology / pod red. Wandy Musialik. – Opole : Oficyna Wydawnicza PO, 2013. – (Studia i Monografie / Politechnika Opolska, ISSN 1429-6063 ; z. 367). – Streszcz. pol. – Bibliogr. – S. 125-134. – ISBN 978-83-64056-40-6.

83. The relationship between unemployment and entrepreneurship : a case of Opolskie Voivodship / Mirosława Szewczyk, ..., Rafał Parvi // W: ARSA : Advanced Research in Scientific Areas : virtual conference. Vol. 2, Issue 1. – Žilina : EDIS – Publishing Institution of the University, 2013. – S. 156-159 : tab., wykr. – ISBN 978-80-554-0825-5, pdf, <http://arsa-conf.com/archive/?vid=1&aid=1&kid=60201> (dostęp: 14.03.2014).

WIECZOREK ROBERT

84. Konstruowanie problemu i poszukiwania tropów wyjaśniających w pracy doktorskiej w kontekście różnych wizji socjologii : dylematy i wybory // W: Opolszczyzna – Instytut Śląski – socjologiczne warsztaty doktoranckie / pod red. Krzysztofa Fryszackiego ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : SIŚ : PIN IŚ, 2013. – S. 71-83. – ISBN 978-83-7126-296-8.

Ewa Golec